

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2006. aastal

Tallinn
Aprill 2007

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimisel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Projektigrupi koosseis: Marje Josing, Evelin Ahermaa, Pille Liivaauk

Eesti Konjunktuuriinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

faks 6681240

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	14
3. Õlu	27
4. Lahjad alkohoolsed joogid	33
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	42
6. Viinamarjavein ja vermut	44
Kokkuvõte	47

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2006. aastal.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi;
- alkoholsete jookide tarbimistrende.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 47 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2006. AASTA

1. ÜLDOSA

Tootmine

2006. aasta oli suuremale osale Eesti alkoholitootjatest hea aasta. ESA ja tootjate andmetel suurenesid 2006. aastal peaaegu kõikide alkoholsete jookide tootmismahud eelmise aastaga võrreldes, erandiks olid vaid puuvilja-marjaveinid. Viimaste toodang vähenes ESA andmetel rohkem kui 1/4 võrra, kuid EKI hinnangul oli langus väiksem (-15%). Viina, likööriidoteid ja muid kangeid alkoholsete jooke toodeti 2006. aastal 16,7 mln liitrit, rektifitseeritud etanooli (piiritust) 6,14 mln liitrit, puuvilja-marjaveine 7,9 mln liitrit (EKI andmetel), lahjasid alkoholsete jooke 33,6 mln liitrit. Kiire kasvutempo jätkus lahjade alkoholsete jookide (+44%) ja rektifitseeritud etanooli (piirituse) (+67%) toodangus. Lahjadest alkoholsetest jookidest suurenesid nii segatud piiritusjookide kui ka kääritatud jookide tootmismahud. Selle põhjuseks võib pidada elanike sissetulekute tõusust ja nende jookide populaarsuse pidevast suurenemisest tingitud tarbimise kasvu Eestis, turistide poolt kaasaostetud koguste suurenemist ning nende jookide ekspordi kasvu. Kangete alkoholsete jookide toodang suurenes 6,4%, kusjuures kasv toimus eelkõige just Eesti jaoks põhilise kangete alkoholsete jookide toodangu - viina ja likööriidoteid toodangu kasvu tulemusel (mõlemad +9%). Kangete alkoholsete jookide toodangu kasvu mõjutasid nii tarbijate suuremad sissetulekud kui ka teisest poolaastast kasutusele võetud maksumärgid, mille abil legaliseerus osa seni tõenäoliselt registreerimata toodangust, mille mahtusid varasematel aastatel ei osanud hinnata. Seega korrastas maksumärgide kasutuselevõtt kange alkoholi turgu märgatavalt.

Õlut toodeti 2006. aastal ESA andmetel Eestis 142 mln liitrit, seda oli 5% rohkem kui aasta tagasi. Sooja suve ja sissetulekute kasvu tõttu müüdi Eesti turul õlut varasemast enam.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2004-2006 (mln liitrites)

	2004	2005	2006*	Muutus +,-	
				2006 /2005, mln l	2006 /2005 %
Kanged alkoholsete joogid	18,68	15,70	16,70	1,00	6,4
Õlu	109,73	135,21	141,80	6,59	4,9
Lahjad alkoholsete joogid	15,06	23,26	33,58	10,32	44,4
Rektifitseeritud etanool	4,00	3,67	6,14	2,47	67,3
Puuvilja- ja marjaveinid	3,48	4,32	3,18	-1,14	-26,4
EKI hinnangul	5,70	9,22	7,87	-1,35	-14,6

* 2006.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemalt valimilt)

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

ESA andmetel suurenes 2006. aastal alkoholsete jookide ekspordikäive 15%, samal ajal impordikäive vähenes 3%, kuid vaatamata sellele oli väliskaubandusbilanss endiselt negatiivne. 2006. aastal ületas import ekspordi 1,4 korda (aasta tagasi 1,7 korda).

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli 2006. aastal 985 mln krooni (2005.a 859 mln kr, tabel 2). Vaadeldaval perioodil suurema osa alkoholsete jookide ekspordikäibed kasvavad, sest suurenesid nii ekspordikogused kui tõusid ka hinnad. Nagu varemgi, olid ekspordikäibe struktuuris esikohal kanged alkohoolsed joogid, nende osakaal aastaga oluliselt ei muutunud (2006.a 65%; 2005.a 64%). Kangeid alkohoolseid jooke müüdi 2006. aastal Eestist välja 636 mln krooni eest, väljamüügi käive oli 16% suurem kui 2005. aastal. Lahjade alkoholsete jookide rahaline eksport kasvas rohkem kui 1/3 võrra. Selle põhjuseks oli nii siidri (+65%) kui ka segatud piiritusjookide (+14%) ekspordikäibe kasv. 2006. aasta oli esimene, mil lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive ületas õlle Eestist väljamüügi käibe. 14% vaadeldava aasta ekspordikäibest saadi lahjade alkoholsete jookide väljaveost.

Õlut eksporditi 2006. aastal 123 mln krooni eest, kuid seda oli ligi 7% vähem kui aasta tagasi. Seetõttu langes õlle osakaal alkoholsete jookide ekspordikäibes 15%-lt 2005. aastal 12%-ni 2006. aastal.

Tabel 2

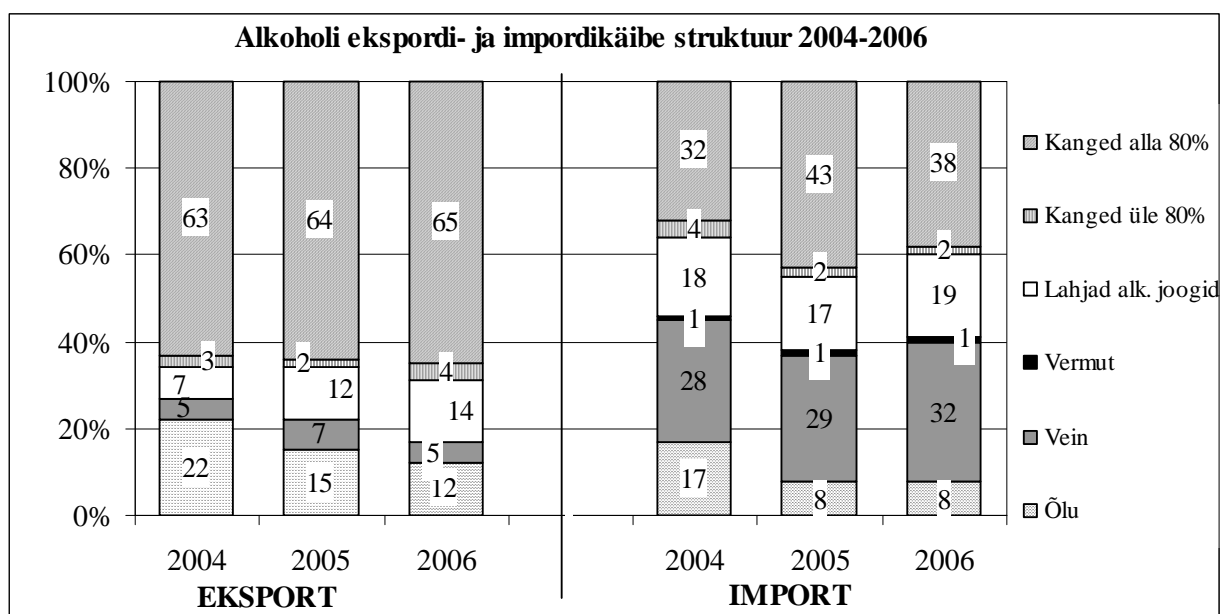
Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05 +/- %
EKSPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	174.63	242.35	267.28	362,3	548,8	635,6	15,8
Õlu	4.69	5.68	5.83	126,4	131,5	122,6	-6,8
Lahjad alkohoolsed joogid	5.99	6.13	7.07	40,3	102,1	138,6	35,7
Etüülalkohol kangusega >80%	9.77	9.09	10.20	18,6	14,6	35,1	140,4
Viinamarjavein	52.09	46.93	36.52	26,7	60,8	52,2	-14,1
Vermut	31.57	19.12	19.37	1,2	1,2	1,2	0,0
EKSPORT KOKKU	x	x	x	575,6	859,0	985,3	14,7
IMPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	95.96	130.09	86.29	380,5	617,0	536,7	-13,0
Õlu	7.25	8.46	8.29	195,5	114,2	113,1	-1,0
Lahjad alkohoolsed joogid	10.70	14.96	16.48	209,4	242,7	265,3	9,3
Etüülalkohol kangusega >80%	9.01	9.32	8.72	46,2	27,9	27,6	-1,1
Viinamarjavein	30.86	32.40	33.20	333,6	420,4	440,4	4,8
Vermut	30.70	27.67	27.67	15,3	17,7	19,8	12,1
IMPORT KOKKU	x	x	x	1180,5	1439,9	1402,9	-2,6

* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

EKI hinnangul vähenes viinamarjaveini väljamüügikäive 14%, kuid viinamarjaveini puhul võib tegemist olla ESA ebatäpsete väliskaubandusandmetega. ESA-st saadud Venemaale eksportitud viinamarjaveinide andmeid peab EKI ebausaldusväärseiks.

Rektifitseeritud etanooli (piirituse) rahaline eksport kasvas 2006. aastal 2,4 korda, moodustades alkoholsete jookide ekspordikäibest 4% (2005.a 2%).

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import 2004-2006 (1000 liitrit)

	2004	2005**	2006	2006/2005, %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	2 075	2 265	2378	5,0
Õlu	26 927	23 144	21 019	-9,2
Lahjad alkohoolsed joogid	6 735	16 664	19 600	17,6
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1 903	1 601	3 446	115,2
Viinamarjavein	513	1 296	1 428	10,2
Vermut	39	61	60	-2,6
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	3 965	4 743	6 199	30,7
Õlu	26 964	13 486	13 644	1,2
Lahjad alkohoolsed joogid	19 580	16 220	16 102	-0,7
Etüülalkohol kangusega üle 80%	5 129	2 996	3 165	5,7
Viinamarjavein	10 809	12 977	13 265	2,2
Vermut	497	640	717	12,1

* 100%-lises alkoholis

** Korrigeeritud andmed

Allikas: ESA

Nagu rahaliselt, nii ka koguseliselt suurema osa alkohoolsete jookide eksport kasvas, erandiks olid õlu, segatud piiritusjookid ja vermut, mille väljaveetud kogused vähenesid võrreldes eelmise aastaga vastavalt 9%, 27% ja 2,6%. Põhilisteks Eesti alkohoolsete jookide eksporditurgudeks olid jätkuvalt teised Balti riigid, kuhu viidi suurem osa Eestis toodetud õllest ja segatud piiritusjookidest. Läti ja Leetu eksporditi peaaegu kõik Eestist väljaveetud kääritatud joogid ja piiritus. Kangete alkohoolsete jookide osas on Eesti jaoks tähtsaks sihtriigiks saanud Venemaa, kuhu 2006. aastal müüdi 53% likööride ja 25% viina eksporditud kogustest.

ESA andmetel **imporditi** 2006. aastal alkohoolseid jooke Eestisse 1,40 mlrd krooni eest. Impordikäive vähenes 3% eelmise aastaga võrreldes (2005.a 1,44 mlrd kr). Langustrend oli kangete alkohoolsete jookide (-13%) ning vähesel määral ka õlle ja piirituse (mõlemal -1%) impordikäibes. Lahjade alkohoolsete jookide sisseveokäive suurenes 9%, kusjuures kasv toimus vaid segatud piiritusjookide osas. Aastatagusest suuremad olid ka viinamarjaveini ja vermuti impordikäibed, mis kasvasid vastavalt 5% ja 12%.

ESA väliskaubanduse andmetel suurenes 2006. aastal peaaegu kõikide alkohoolsete jookide koguline import. Kiireim kasv toimus kangete alkohoolsete jookide osas, mille sisseveetud kogused olid 31% suuremad kui aasta tagasi, veidi (1,2%) suurenes ka õlle impordikogus. Lahjade alkohoolsete jookide impordikogused aastaga oluliselt ei muutunud (-0,7%), kusjuures segatud piiritusjooke imporditi 5% rohkem ja siidreid 2,2% vähem kui eelmisel aastal. Viinamarjaveini ja vermuti koguline import suurenes vastavalt 2% ja 12%, kuid vermuti impordikogused olid endiselt väiksed.

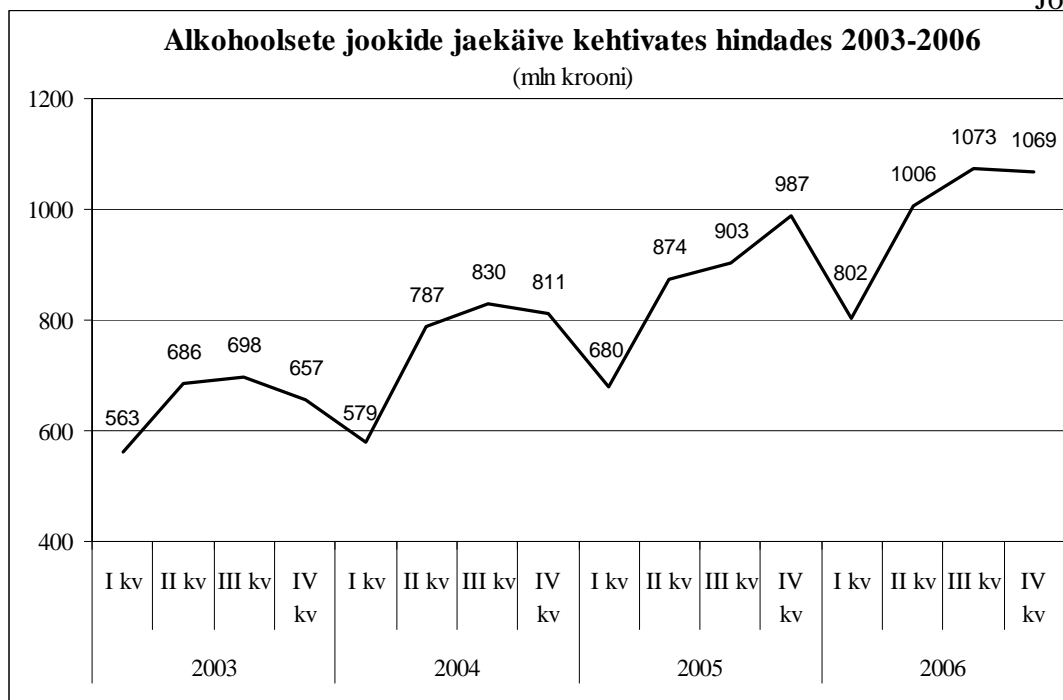
Tarbimine

Alkohoolsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2006. aasta IV kvartalis 1 069 mln krooni ning terve aasta käive ulatus 3,95 mlrd kroonini, mis on 2005. aastaga võrreldes 14,8% suurem (2005.a 3,44 mld kr). 2006. aasta jaekäibe kasv oli sama mis 2005. aastal (14,7%). Kusjuures kvartalite lõikes oli käibe trend erinev - I kvartalis toimus selle langus 2005. aasta lõpuga võrreldes, II ja III kvartalis käive kasvas ja IV kvartalis ei muutunud see oluliselt 2006. aasta III kvartaliga võrreldes. Vaadeldava aasta käibekasv saavutati eelkõige suuremate ostude arvelt, kuna alkohoolsete jookide tarbijahinnaindeks kasvas 2006. aastal vaid 2,0% eelmise aastaga võrreldes. Kuna turistide poolt väljaviidud alkoholi kogused olid väiksemad kui 2005. aastal, siis võib öelda, et jaekäibe kasv tulenes põhiliselt Eesti elanike tarbimise kasvu ja maksumärgi rakendamisel legaliseerunud müügi arvel. Kuna Eesti elanike sissetulekud suurenesid oluliselt enam kui alkohoolsete jookide hinnatõus, siis sellega kaasnes ka tarbimise kasv.

Bilansimeetodil arvatatud alkohoolsete jookide **müük siseturul** näitab, et 2006. aastal müüdi Eestis kangeid alkohoolseid jooke 17,4 mln liitrit ehk 13 liitrit ühe elaniku kohta (joogile märgitud kangusega). Seda oli 3% rohkem kui 2005. aastal (tabel 4). Viina kogumüük kasvas

13% ja jõudis 12,8 mln liitrini ehk 9,5 liitrini ühe elaniku kohta. Samaaegselt teisi kangeid alkohoolseid jooke (konjak-brändi, viski, džinn jne) müüdi aastatagusest vähem. Kiires tempos (+23%) on kasvanud lahjade alkohoolsete jookide müük - siidreid müüdi siseturul 44% rohkem kui aasta tagasi ja lahjade segatud piiritusjookide müük kasvas 49%, kuid puuvilja- ja marjaveinide müük vähenes poole võrra. Kokku müüdi siseturul 33,3 mln liitrit lahjasid alkohoolseid jooke. Õlut müüdi vaadeldaval aastal Eestis 134,4 mln liitrit ehk 100 liitrit ühe elaniku kohta, mida oli 7% rohkem kui 2005. aastal.

Joonis 2

Allikas: ESA

Tabel 4

Alkohoolsete jookide* müük Eestis**
(sh kõik turistide ostud)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05, %
Mln liitrit						
Kanged alkohoolsed joogid	13,4	14,7	18,7	16,9	17,4	3,0
Õlu	98,4	96,0	109,8	125,6	134,4	7,0
Lahjad alkohoolsed joogid	16,45	18,2	31,7	27,1	33,3	22,9
Viinamarjaveinid ja vermut	7,52	7,9	10,8	12,2	12,5	2,4
Liitrit elaniku kohta						
Kanged alkohoolsed joogid	9,85	10,8	13,8	12,6	13,0	3,0
Õlu	72,2	70,8	81,2	93,3	100,1	7,3
Lahjad alkohoolsed joogid	12,1	13,5	23,4	20,2	24,7	22,3
Viinamarjaveinid	5,5	5,8	8,0	9,1	9,3	2,2

* tootel märgitud kangusega

** arvutatud bilansimeetodil (müük = tootmine + import - eksport)

Allikas: EKI

Tabel 5

Alkohoolsete jookide* legaalne tarbimine Eestis
(turistide kaasaostud maha arvestatud)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05, %
Mln liitrit						
Kanged alkohoolsed joogid	11,5	12,8	12,6	11,7	12,0	2,6
Õlu	89,4	88,0	84,8	99,9	115,4	16,0
Lahjad alkohoolsed joogid	16,45	18,2	28,2	22,8	27,2	19,2
Viinamarjaveinid ja vermut	7,52	6,6	8,1	9,9	10,2	3,0
Liitrit elaniku kohta						
Kanged alkohoolsed joogid	8,45	9,4	9,3	8,74	9,0	3,0
Õlu	65,6	64,9	62,7	74,2	86,0	16,0
Lahjad alkohoolsed joogid	12,1	13,5	20,7	17,3	20,2	16,8
Viinamarjaveinid	5,5	4,9	6,0	7,4	7,6	2,7

* tootel märgitud kangusega

Allikas: EKI

Absoluutalkoholi arvestatult müüdi 2006. aastal Eestis **14,2** liitrit legaalselt alkoholi ühe elaniku kohta (tabel 6). Kui sellest kogustest maha võtta turistide alkoholi kaasaostud (aga mitte siintarbimine), mis 2006. aastal vähenesid 3,5% eelneva aastaga võrreldes ning olid absoluutalkoholis kokku 2,79 liitrit ühe elaniku kohta, siis müüdi vaadeldaval aastal Eestis legaalselt 11,4 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta. Arvestades ka illegaalse alkoholi tarbimist, mis 2006. aastal ulatus EKI hinnanguil 0,6 liitri ühe elaniku kohta absoluutalkoholis, siis **tarbiti Eestis 2006. aastal 12,0 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta** (sh turistide poolt kohapeal joodud kogused), mida on 9% rohkem kui eelmisel aastal.

Tabel 6

Alkohoolsete jookide tarbimine Eestis absoluutalkoholis (100%-lises alkoholis)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05,%
Mln liitrit						
Legaalne müük	13,2	13,8	17,6	17,8	19,1	7,3
Turistide kaasaostud	0,82	1,29	3,99	3,9	3,75	-3,8
Illegaalne müük	1,36	1,49	1,08	0,94	0,81	-13,8
Kokku tarbimine	13,75	14,0	14,7	14,8	16,2	9,4
Turistide tarbimine Eestis	...	...	...	...	0,8	...
Liitrit elaniku kohta						
Legaalne müük	9,7	10,2	13,0	13,2	14,2	7,6
Turistide kaasaostud	0,6	0,95	2,95	2,89	2,79	-3,5
Illegaalne müük	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	-14,3
Kokku tarbimine	10,3	10,4	10,85	11,0	12,0	9,2
Turistide tarbimine Eestis	...	...	...	...	0,6	...

Allikas: EKI

2006. aastal suurenes Eestis viina tarbimine, mida mõjutas 2006. aasta 1. juulist kasutusele võetud ja alates 1. oktoobrist kohustuslikuks muutunud kange alkoholi maksumärkide süsteemi edukas rakendamine, selle tulemusel suurenes legaalse viina tarbimine ja illegaalse viina tarbimine vähenes mullusega võrreldes. Teiste kangete alkoholsete jookide tarbimine oli aastatagusest väiksem. Tänu soojale suvele ja elanike sissetulekute kasvule suurenes õlle ja eriti lahjade alkoholsete jookide tarbimine. Vähesel määral (ligi 3%) suurenes 2006. aastal ka viinamarjaveini tarbimine.

2006. aastal viis EKI esmakordselt läbi uuringu, kus hinnati **turistide alkoholsete jookide tarbimiskoguseid Eestis**. Selgus, et turistid tarbisid kohapeal 0,8 mln liitrit absoluutalkoholi ehk 0,6 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta aastas. Selle võrra tuleks eestimaalaste alkoholi tarbimist vähendada ning see oleks 11,1 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta. Kuid sellest kogusest on endiselt väljas eestimaalaste alkoholi tarbimine välismaal ja sealt kaasaostud, mida seni uuritud ei ole.

2. KANGED ALKOHOOLSED JOOGID

Tootmine

Kangete alkoholsete jookide toodang suurenes Eestis 2006. aastal 6,4% nii viinade, likööride kui džinni toodangu mahu kasvu tulemusel. Analüüsitaval perioodil toodeti ESA andmetel kangeid alkoholseid jooke 16,7 mln liitrit (2005.a 15,7 mln l). Toodangu kasvu mõjutas märgatavalt maksumärkide kasutuselevõtt, sest IV kvartali toodangu mahud ületasid selgelt aastataguseid tasemeid. Seega võib öelda, et maksumärgid on korrastanud kangete alkoholsete jookide turgu Eestis ning nende mõju toodangu mahule on tõenäoliselt veelgi enam tunda 2007. aastal.

Nii nagu eelmisel aastal müüdi ka tänava suurem osa Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest siseturule (2006.a 78%, 2005.a 75%). Ettevõtete andmetel toodeti viina 9%, džinni 13% ja likööri 9% varasemast rohkem. Aastatagusest suuremad olid ka nende jookide siseturule müüdnud kogused. Langustrendil olid konjak-brändi (-3%) ja viski tootmismahud (-37%).

Kangete alkoholsete jookide tootmises oli järjekindlalt esikohal AS Liviko, kelle tootmismaht vaadeldaval aastal suurenes, hõlmates 67% (2005.a 65%) nende jookide toodangust ja 62% (2005.a 63%) siseturu müügist. AS Altia Eesti püsis küll tootjate seas teisel kohal, kuid tema toodangu maht vähenes 2005. aastaga võrreldes, tuues kaasa ka ettevõtte osatähtsuse languse kangete alkoholsete jookide tootmises (2006.a 13%; 2005.a 15%). Seevastu AS Onistar tootis kangeid alkoholseid jooke märgatavalt rohkem kui eelmisel aastal ning tema osakaal suurenes aastatagusest 8%-lt kuni 11%-ni nende jookide kogutoodangus. Ka AS Offex Grupp suurendas oma toodangu mahtu, kuid tema osatähtsus ei ole aastaga oluliselt muutunud. Ülejäänud ettevõtete toodangu mahud olid väiksemad kui 2005. aastal - oluliselt vähendas kangete alkoholsete jookide tootmist AS Liivi Heliis, mille tagajärjel vähenes ka ettevõtte osatähtsus kogutootmises 6%-lt 2005. aastal kuni 2%-ni vaadeldaval aastal. Aastatagusest väiksemad olid ka AS Remedia ja AS Valtu Vein kangete alkoholsete jookide tootmismahud.

Nagu eelmistel aastatel, püsis ka 2006. aastal kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, hõlmates suurema osa (81%) nende jookide toodangu mahust (sama oli ka aasta tagasi). EKI hinnangul toodeti sel perioodil Eestis 13,5 mln liitrit viina, mida oli 9% rohkem kui aasta tagasi. Maitsestatud viina tootmine suurenes 7%, maitsestatud viina toodang kasvas 12%. Nimetatud viinade proportsioonid kogutoodangus püsisid eelmise aasta tasemel - maitsestatud viinad hõlmasid 95% kogu viinatoodangust ja maitsestatud viinad 5%. Kohalikule turule müüdi 82% Eestis toodetud viinast, mida oli 5%-punkti rohkem kui eelneval aastal.

AS Liviko oli jätkuvalt suurimaks viinatootjaks Eestis, hõlmates 63% selle tootmisest. Liidriole järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar, kelle osakaalud ulatusid vastavalt 15% ja 13%-ni (aasta tagasi vastavalt 18% ja 9%). Eelmise aastaga võrreldes suurendasid

viinatoodangu mahtu AS Liviko, AS Onistar ja OÜ Offex Grupp, viimase tootmine kasvas teiste omast oluliselt kiiremini. Ülejäänud ettevõtete viinatoodang vähenes, kusjuures enim vähendas toodangut AS Valtu Vein.

Liköörid olid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris teisel kohal ning nii nagu 2005. aastal, hõlmasid sellest ka nüüd 17%. Tootjate andmetel oli likööritoodang 2006. aastal 9% suurem kui aasta tagasi, ulatudes 2,8 mln liitrini (2005.a 2,57 mln liitrit). 2006. aastal müüdi kohalikule turule 54% (2005.a 58%) Eestis toodetud likööridest ning siseturu müügi-kogused suurenesid ligi 2%.

AS Liviko oli jätkuvalt Eesti likööride tootmise liidriks, kellele kuulus 83% selle joogi toodangumahust (aasta tagasi 80%). AS Liiwi Heliis püsis tootjate pingereas teisel positsioonil, kuid tema toodangu maht vähenes, hõlmates 8% likööride kogutoodangust (2005.a 10%). Teiste ettevõtete osakaalud olid tootmise struktuuris enam-vähem võrdsed - AS Altia Eesti hõlmas sellest 4%, AS Remedia 3% ja AS Onistar 2%. AS Liviko oli ainsaks ettevõtteks, kes suurendas likööride tootmist 2005. aastaga võrreldes.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis 2004-2006 (mln liitrites)

	2004	2005	2006*	Muutus +,-	
				2006 /2005, mln l	2006 /2005 %
Kanged alkoholised joogid	18,68	15,70	16,70	1,0	6,4
sh EKI hinnangul viin	15,30	12,40	13,50	1,1	8,9
liköör	2,54	2,57	2,80	0,23	9,0
muud	0,84	0,73	0,40	-0,33	-45,2

* 2006.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemalt valimilt)

Allikad: ESA, EKI

Eelneva aastaga võrreldes kasvas teistest kangetest alkoholsetest jookidest vaid **džinni** toodangu maht (+13%), samal ajal **viski** ja **konjaki-brändi** mahud vähenesid vastavalt 37% ja 3%. Eelnimetatud jookide osatähtsus kangete alkoholsete jookide kogutoodangus oli jätkuvalt väike - džinn ja konjak-brändi hõlmasid kumbki ligi 1% tootmisest, viski osakaal oli peaaegu olematu (0,3%). Valdav osa nendest jookidest müüdi kohalikule turule. Eesti turule müüdi kõik Eestis toodetud konjak-brändi ja viski ning 86% toodetud džinnist.

Nagu varemgi, tootis ka 2006. aastal suurema osa **konjakist-brändist** (84%) AS Liviko ning ülejäänud kogused jaotusid AS Remedia (9%) ja AS Onistari (7%) vahel. Vaatamata sellele, et AS Liviko **viskitoodangu** maht aastaga vähenes, oli tema osatähtsus selle joogi tootmises suurem kui aasta tagasi (2006.a 91%; 2005.a 60%). Tugeval langustrendil oli AS Altia Eesti viskitootmine, mille tagajärjel hõlmas ta vaid 9% konjaki-brändi toodangust (2005.a 39%). AS Liviko oli esikohal (osakaaluga 78%) ka **džinni** tootmises, liidrile järgnes AS Remedia (osakaaluga 20%), kusjuures mõlema ettevõtte tootmismahud suurenesid. Väikestes kogustes jätkas džinnitootmist ka AS Liiwi Heliis, kuid ta osakaal ulatus vaid 2%-ni (aasta tagasi ligi 6%).

Ettevõtete andmetel 2006. aastal **muude kangete alkoholsete jookide** (nt piirituspõhised segatud joogid) toodang suurenes 60% (eelneva aastaga võrreldes) ning nende jookide turuliidriks (osakaaluga 85%) oli endiselt AS Alti Eesti. Oluliselt väiksemates kogustes tootsid muid kangeid alkoholseid jooke ka AS Remedia (osakaal 7%) ja AS Liviko (osakaal 5%), kusjuures nende tootmismahud olid aastatagusest suuremad. AS Liiwi Heliisis muude kangete alkoholsete jookide toodang vähenes, mis tõi kaasa ka tema osatähtsuse vähenemise 8%-lt 2005. aastal kuni 2%-ni 2006. aastal.

Väliskaubandus

Kangete alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2006. aastal 635,6 mln krooni ja impordikäive 536,7 mln krooni, seega oli nende jookide väliskaubakäibe saldo 98,5 mln krooniga positiivne, kusjuures varasematel aastatel ületas import ekspordi. Vaadeldaval aastal kasvas kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 16% ja impordikäive oli 13% väiksem 2005. aastaga võrreldes. Ekspordikäibe kasvu põhjustasid nii kangete alkoholsete jookide väljamüüdud koguste kasv (+5%), kui ka kõrgemad ekspordihinnad (+10%). Kuigi rahaline import vähenes, olid kangete alkoholsete jookide sisseveetud kogused ligi 1/3 võrra suuremad kui aasta tagasi. Selle põhjuseks on mullusest oluliselt madalam impordihind. Kuid siin peab endiselt arvestama, et osaliselt võib tegemist olla ettevõtete poolt statistikaametile esitatud väliskaubandusandmete ebatäpsusega (nt ümberarvutused 100%-lisse alkoholi), mida võidakse hiljem parandada või täpsustada.

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	06 /05 +/- %
Eksport	174.63	242.35	267.28	362,3	548,8	635,6	15,8
Import	95.96	130.09	86.58	380,5	617,0	536,7	-13,0

Allikas: ESA

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2004-2006 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Toodang*	7 098	5 966	6 346	6,4
Eksport	2 075	2 265	2 378	5,0
Import	3 965	4 743	6 199	30,7

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

Allikas: ESA

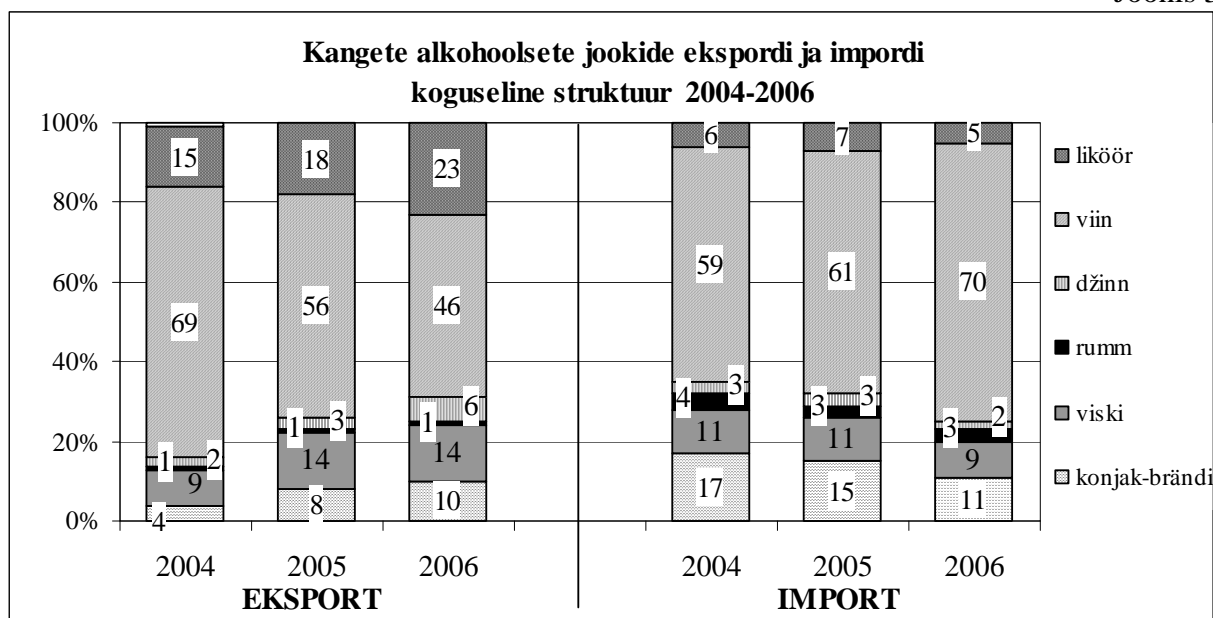

ESA andmetel suurenes vaadeldaval perioodil kangete alkoholsete jookide koguseline eksport 5% 2005. aastaga võrreldes. Viin oli endiselt tähtsaimaks välisturule müüdud kangeks alkoholseks joogiks ning seda müüdi Eestist välja 1,1 mln liitrit (100%-lise alkoholina ehk arvestuslikult 2 745 l 40%-lise alkoholina). Väljamüüdud kogused olid 13% väiksemad eelmisel aastal müüdust, mis vähendas viina osakaalu kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis 2006. aastal 46%-ni (2005.a 56%).

Peaaegu kõikidesse põhilistesse sihtriikidesse väljamüüdud viinakogused vähenesid. Läti, kuhu müüdi 46% kogu eksporditud Eesti viinast, oli endiselt olulisimaks viinaekspordi sihtriigiks. Tähtsuselt järgmiseks oli Venemaa, kusjuures erinevalt teistest riikidest olid sinna müüdud kogused suuremad kui aasta tagasi. Soome müüdud kogused hõlmasid 10% eksporditud viinast, teiste riikide osakaalud olid alla 10%.

Likööride ekspordimaht suurenes ametlikel andmetel aastaga 39% ning ulatus 559 tuh liitrini (2005.a 403 tuh l). Nende osakaal kangete alkoholsete jookide müügis välisturule suurenes 6%-punkti 2005. aastaga võrreldes ning hõlmas 23% kogu tootegrupi ekspordist. Põhiliseks likööride sihtriigiks oli Venemaa, kuhu müüdud kogused suurenesid aastaga ligi 2,5 korda, hõlmates 52% kogu likööride ekspordist. Teisel positsioonil, osakaaluga 24%, oli Soome, samal ajal sinna müüdud kogused vähenesid ligi 1/4 võrra. Teistesse Balti riikidesse välja-veetud likööride kogused olid enam-vähem võrdsed, kusjuures Leetu eksporditud kogused suurenesid 33% ja Lätti müüdud kogused olid 4% aastatagusest väiksemad. Kiire kasv (2,6 korda) toimus Ukrainasse müüdud likööride osas, kuid Ukraina osakaal välja-veetud liköörikogustes ei ole aastaga oluliselt muutunud (2006.a 4%; 2005.a 3%).

Joonis 3

Allikas: ESA

Tabel 10

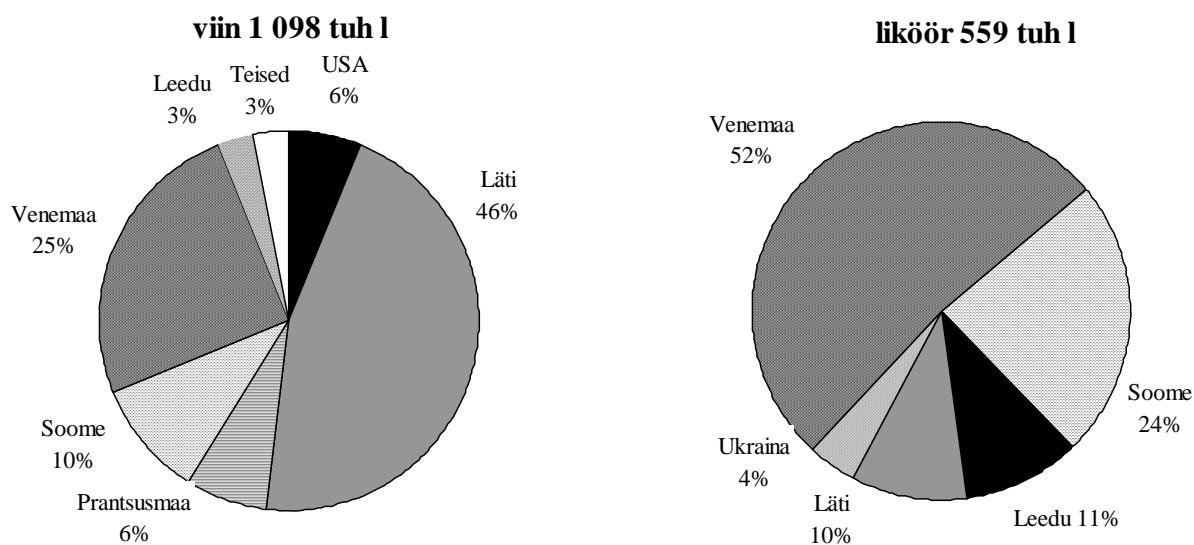
Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import ning struktuur
2004-2006 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2004	2005	2006	Struktuur 2004, %	Struktuur 2005, %	Struktuur 2006, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	2 075	2 264	2 378	100	100	100
sh Konjak-brändi	90,5	184,5	232,0	4	8	10
Viski	187,9	327,0	328,7	9	14	14
Rumm	12,5	19,6	16,3	1	1	1
Džinn	51,4	64,3	143,1	2	3	6
Viin	1 425,2	1 265,8	1 098,2	69	56	46
Liköör	307,4	403,4	559,5	15	18	23
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	3 965	4 743	6 199	100	100	100
sh Konjak-brändi	675,5	730,4	693,7	17	15	11
Viski	440,7	545,6	532,5	11	11	9
Rumm	159,1	154,1	174,1	4	3	3
Džinn	105,1	119,0	107,6	3	3	2
Viin	2 362,7	2 877,0	4 359,1	59	61	70
Liköör	221,9	317,1	332,5	6	7	5

Allikas: ESA

Joonis 4

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2006.aastal (% ekspordikogusest)

Viski eksport EKI hinnangul ei ole aastaga muutunud ning ka selle joogi osatähtsus ekspordis püsis 2005. aasta tasemel (14%). **Konjakit-brändit** müüdi Eestist välja 26% rohkem kui eelmisel aastal, 2%-punkti suurem oli ka selle joogi osakaal ekspordi mahus, ulatudes 10%-ni. **Džinni** väljaviidud kogused kahekordistusid ning selle osakaal ekspordis kasvas 3%-lt 2005. aastal kuni 6%-ni vaadeldaval aastal. **Rummi** kogused olid endiselt väikesed ning ulatusid 1%-ni kogu kangete alkoholsete jookide ekspordis.

2006. aastal oli Venemaa endiselt tähtsaimaks kangete alkoholsete jookide välisturuks Eesti tootjate jaoks. Sinna müüdud kogused hõlmasid 47% kogu eksporditud kogustest. Läti väljaveetud kogused ei ole oluliselt muutunud ning nad hõlmasid rohkem kui ¼ antud jookide väljaveest. Soome müüdi 14% kangetest alkoholsetest jookidest ning sinna müüdud kogused vähenesid aastaga 21%. Teiste riikide osakaalud olid alla 5% selle tootegrupi ekspordikogustest.

Tabel 11

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
Venemaa	1 124	47
Läti	616	26
Soome	325	14
Leedu	105	4
Prantsusmaa	76	3
Teised	132	6
Kokku	2 378	100

Allikas: ESA

Vaatluse all oleval perioodil jätkus kangete alkoholsete jookide koguselise impordi kasv ning impordimaht suurenes 31%. ESA andmetel veeti 2006. aastal Eestisse sisse 6,2 mln liitrit (100%-lise alkoholina) kangeid alkoholseid jooke (2005.a 4,7 mln l 100%-lise alkoholina). Sellise kasvu põhjuseks oli suurtes nõudes USA viina sisseostukoguste 72%-line kasv, mis ulatus 2006. aastal 3,5 mln liitrini. Nagu eespool öeldud, võib siin olla tegemist ka ettevõtete poolt esitatud väliskaubandusandmete või statistikaameti poolse ebatäpsusega.

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuuris püsis esikohal **viin**, moodustades 70% kogu tootegrupi impordist (aasta tagasi 61%). Vaatluse all oleval aastal imporditi viina kokku 4 359 tuh liitrit (100%-lise alkoholina ehk arvestuslikult 10 898 l 40%-lise alkoholina). Viina impordikogused kasvasid teistest jookidest oluliselt kiiremini (+52%), mille põhjustas tööstuse tooraineks mõeldud väga kange viina jätkuv sissevedu.

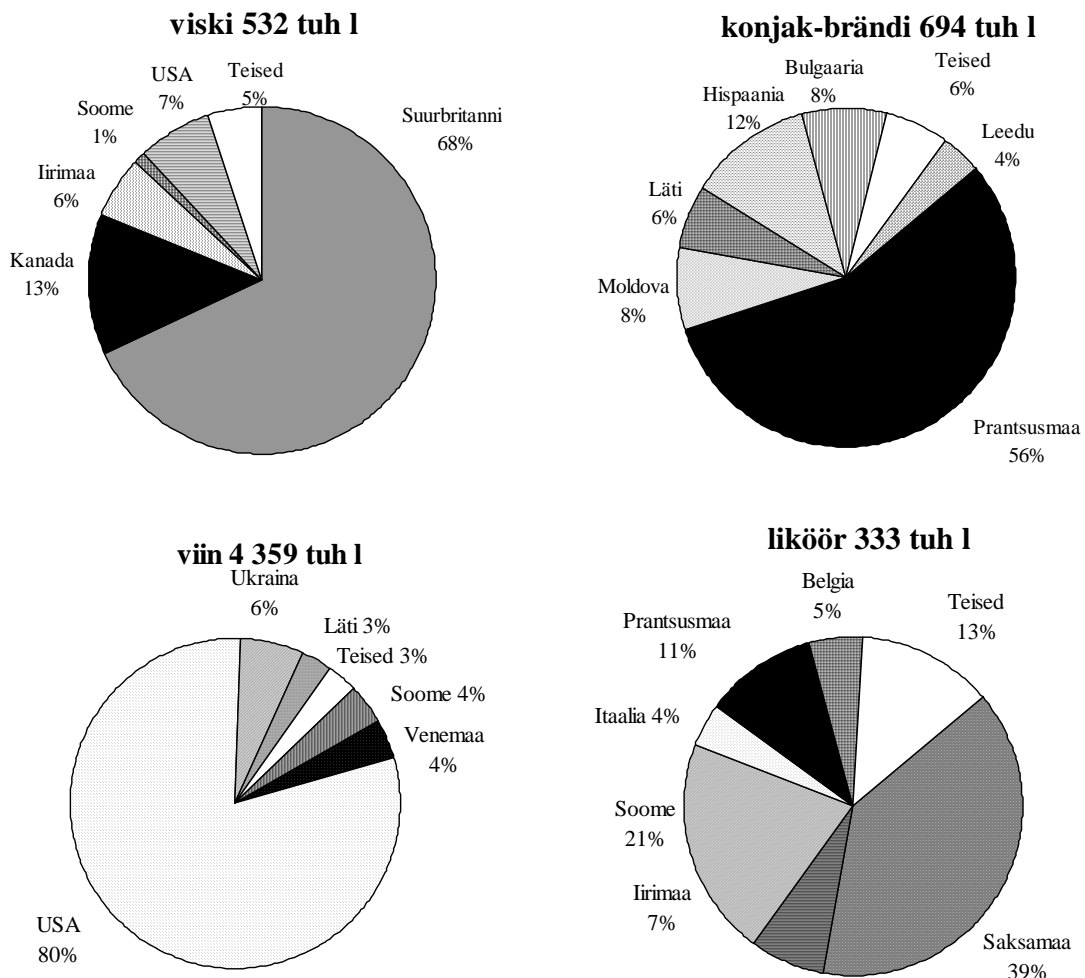
2006. aastal püsis viina impordis esikohal USA, kust toodi sisse 3 508 tuh liitrit viina (100%-lise alkoholina), mis moodustas 80% kogu viinaimpordist ja millest valdav osa oli suurtes vaadetes tööstuse tooraineks kasutatav viin. Ukrainas toodetud viina kogused suurenesid 67%, hõlmates 6% sisseostetud viinast. Soomest ja Venemaalt toodi mõlemast 4% sisseostetud

viinast, sealjuures Soomest imporditud viina kogused vähenesid 4% 2005. aastaga võrreldes, kuid Venemaalt toodud kogused suurenesid oluliselt (+71%). Ka Lätist sisseveetud viina kogused olid 1/3 võrra aastatagusest suuremad, Läti viina osatähtsus selle joogi koguimpordis püsis eelmise aasta tasemel (3%).

ESA andmetel vähenesid 2006. aastal **konjaki-brändi** impordikogused 5% võrreldes 2005. aastaga. See vähendas nende jookide osatähtsust kangete alkoholsete jookide koguimpordis 15%-lt 2005. aastal kuni 11%-ni vaadeldaval aastal. Nagu varasematel aastatel, oli ka 2006. aastal suurimaks konjaki-brändi impordiriigiks Prantsusmaa, kust osteti sisse üle poole (56%) konjaki-brändi kogusest. Samas olid need kogused 19% mullusest väiksemad. Hispaaniast pärit konjakid-brändid moodustasid 12% tootegrupi impordist, kuid ka sealt sisseveetud kogused aastaga veidi kahanesid (-2%). Nii Moldova kui Bulgaaria toodang moodustas konjaki-brändi impordis 8%, kusjuures mõlemast riigist sisseveetud kogused suurenesid, vastavalt 21% ja 76%. Kiiresti kasvasid Lätist (71%) ja Leedust (29 korda) sisseveetud konjaki-brändi mahud ning need riigid hõlmasid vastavalt 6% ja 4% selle toote koguimpordist.

Joonis 5

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti
2006. aastal (% impordikogusest)

2005. aastaga võrreldes **viski** koguseline import kahanes 2,4%, mille tulemusel selle joogi osatähtsus kangete alkoholsete jookide impordis oli väiksem kui aasta tagasi (2006.a 9%; 2005.a 11%). **Džinni** ja **rummi** impordikoguste osakaalud püsisid eelmise aasta tasemel ning olid suhteliselt väikesed, vastavalt 2% ja 3%. **Likööri** impordi kasv ulatus 5%-ni, kuid nende osakaal kangete alkoholsete jookide sisseveetud kogustes vähenes 7%-lt 2005. aastal kuni 5%-ni 2006. aastal.

Suurem osa (68%) **viskist** imporditi jätkuvalt Suurbritanniast, tähtsusele teiseks impordiriigiks oli Kanada, kust veeti sisse 13% importviskist ning liidritele järgnesid USA ja Iirimaa osakaaludega vastavalt 7% ja 6%. **Likööri** impordis oli endiselt esinumbriks Saksamaa, kust sisseostetud kogused suurenesid rohkem kui 1/3 võrra ning hõlmasid 39% selle joogi impordist. Ka Soome likööri impordimaht oli suurem 2005. aastaga võrreldes ning selle riigi toodang moodustas 21% antud joogi impordist. Seevastu Prantsusmaalt pärit likööri kogused vähenesid rohkem kui poole võrra, mis tõi kaasa ka nende osatähtsuse vähenemise 23%-lt 2005. aastal kuni 11%-ni vaadeldaval aastal.

Tabel 12

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
USA	3 566	58
Suurbritannia	503	8
Prantsusmaa	444	7
Soome	257	4
Ukraina	257	4
Saksamaa	198	3
Läti	162	3
Teised	812	13
Kokku	6 199	100

Allikas: ESA

2006. aastal tänu viina sisseveole pärines kangete alkoholsete jookide tootegrupi import suurel määral USA-st, kelle osatähtsus ulatus 58%-ni. Suurbritannia ja Prantsusmaa olid osatähtsusele järgmisteks impordiriikideks ning nende osakaalud olid ligilähedased, vastavalt 8% ja 7%. Soome ja Ukraina hõlmasid kumbki 4% Eestisse sissetoodud kangete alkoholsete jookide kogustest, kusjuures Ukraina suutis märgatavalt (67%) suurendada sisseveomahtu. Ka Saksamaa ja Läti osakaalud olid võrdsed (3%) ning mõlema riigi impordikogused olid vastavalt 19% ja 41% aastatagusest suuremad.

Hinnad

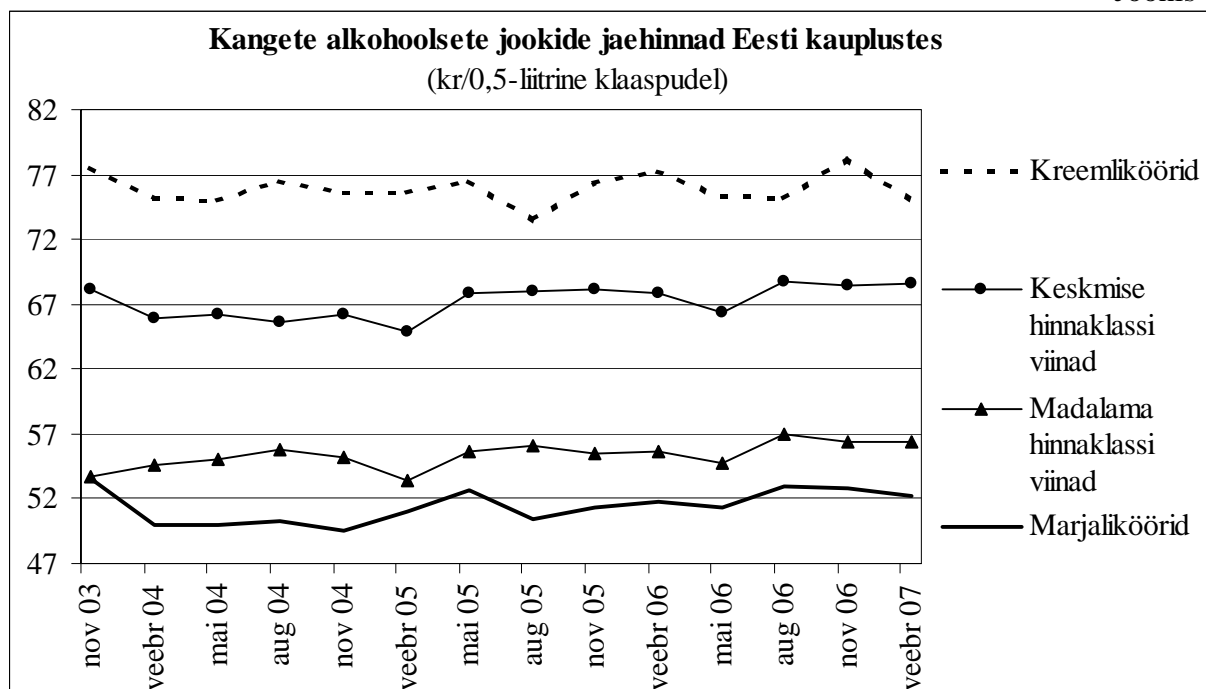
EKI hinnavaatlused näitasid, et 2006. aastal populaarsete kohalike kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad ei ole aastaga oluliselt muutunud ning jookide lõikes ei ületanud muutused 1,7%. Erinevalt 2005. aastast oli hinnatõus Tallinnas väiksem kui Eestis keskmiselt. Enammüüdud madalama hinnaklassi **viinad** kallinesid Eestis aastaga 1,4%, samas Tallinnas odavnesid need 0,7%. Keskmise hinnaklassi viinade hind tõusis nii Eestis kui Tallinnas ligi 1%. Kodumaiste viinade keskmine hind, mis on arvatatud madalama ja keskmise hinnataseme viinade keskmise hinnana, oli 1,1% kõrgem kui aastat tagasi.

Likööride hinnatõus oli 2006. aastal samuti väike – keskmiselt 1,5%. Marjaliköörid kallinesid 2006. aastal nii Eestis keskmiselt kui Tallinnas, vastavalt 1,6% ja 1,2%. Sealjuures kahe suurima marjalikööride tootjate jaehindade trend oli erinev - AS Remedia 2006. aasta keskmine hind langes 3,5%, samas AS Liviko toodete hind tõusis peaaegu sama palju (3,3%) 2005. aastaga võrreldes. Vaatamata sellele olid endiselt AS Remedia liköörid AS Liviko likööridest kallimad. Tallinnas on kohalikud marjaliköörid viimase 3 aasta jooksul olnud odavamad kui Eestis keskmiselt.

Kanged liköörid kallinesid Eestis tervikuna 1,7%, kuid Tallinnas olid hinnad stabiilsed. Kreemlikööride jaehinnatrend oli sama mis kangetel likööridel, tõustes Eestis keskmiselt 1,3% ja alanedes Tallinnas 0,6%.

Vähesel määral kallinesid Eestis viimase aastaga ka **džinnid** (+1,3%), samas Tallinnas püsisid džinni jaehinnad 2005. aasta tasemel.

Joonis 6

Allikas: EKI

Tabel 13

Eesti kangete alkohoolsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Nov. 2006	2003	2004	2005	2006	Muutus 2006/ 2005, %
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	62.42	61.34	60.57	61.20	61.90	1,1
Madalam hinnaklass	56.33	53.63	55.18	55.17	55.92	1,4
Keskmine hinnaklass	68.50	69.05	65.96	67.22	67.87	1,0
Liköörid	76.08	75.29	72.26	72.96	74.06	1,5
Marjaliköörid	52.76	54.09	49.96	51.35	52.18	1,6
Kanged liköörid	97.21	95.24	91.25	91.94	93.46	1,7
Kreemliköörid	78.25	76.62	75.52	75.48	76.46	1,3
Džinnid	74.49	74.81	70.61	71.79	72.72	1,3
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	61.06	63.29	60.44	61.65	61.76	0,2
Madalam hinnaklass	55.52	55.05	54.21	55.00	54.62	-0,7
Keskmine hinnaklass	68.69	71.52	66.67	68.31	68.89	0,9
Liköörid	75.16	76.63	71.80	73.50	73.44	-0,1
Marjaliköörid	51.26	56.30	49.45	50.95	51.58	1,2
Kanged liköörid	96.10	96.25	90.34	92.63	92.28	-0,4
Kreemliköörid	78.12	77.35	75.61	76.93	76.47	-0,6
Džinnid	74.76	76.50	72.01	73.33	73.44	0,2

Allikas: EKI

Eesti Konjunktuuriinstituudi rahvusvaheliste hinnavaatluste kohaselt olid Tallinnas populaarsemad kohalikud viinabrandid kallimad kui teiste Balti riikide pealinnades, Bratislavas, Budapestis ja Berliinis. Samas on Eesti pealinna viinad endiselt veidi odavamad kui Varssavis ning oluliselt odavamad kui kõrgete maksudega Põhjamaades ja Hollandis.

Riias ja Bratislavas 2006. aastal kohaliku viina hinnad kõikusid ning aasta viimase vaatluse ajal olid need kõrgemad kui 2005. aasta detsembrikuus, vastavalt 21% ja 17%. Vilniuses olid kohaliku viina hinnad 2006. aasta I poolaastal ebastabiilsed, kuid aasta teisel poolel need ei muutunud, ületades detsembris 12%-ga aastataguse taseme. Berliinis tõusid viina jaehinnad vaadeldava aasta kolme kvartali jooksul ning 2006. aasta detsembris püsisid septembrikuu tasemel, olles 10% kõrgemad kui 2005. aasta detsembris. Varssavi ja Budapesti supermarketite viina hinnad 2006. aasta jooksul kõikusid, olles sealjuures aasta lõpus madalamad kui 2005. aasta lõpus. Helsingis ja Amsterdams olid hinnad 2006. aastal stabiilsed, need ei muutunud ka eelmise aasta lõpuga võrreldes. Viina hinnad Stockholmi Systembolageti kauplustes 2006. aasta vaatluste ajal tõusid mõõdukalt ning aasta lõpus oli kohalik viin seal 6% kallim kui aasta tagasi.

Tabel 14

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	märts 2006	juuni 2006	sept. 2006	detsember 2006
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	86.97	86.95	87.70	89.43
Riia	55.44	56.77	55.44	56.77
Vilnius	83.83	79.17	79.20	79.18
Varssavi	99.11	88.18	101.89	95.31
Praha	100.22	96.71	102.12	-
Bratislava	66.60	69.26	67.39	72.01
Budapest	107.73	103.59	126.77	72.12
Helsingi*	232.51	232.51	232.51	232.51
Berliin	71.53	73.90	75.73	75.47
Amsterdam	242.52	242.52	242.52	242.52
Stockholm*	317.90	324.77	325.48	330.85
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	240.33	237.00	229.00	241.00
Riia	199.25	205.93	222.41	222.41
Vilnius	181.26	181.04	185.34	181.08
Praha	195.75	197.57	201.28	197.60
Bratislava	186.76	183.82	183.92	195.69
Helsingi*	259.63	253.16	259.63	253.16
Berliin	195.43	195.43	187.60	186.04
Amsterdam	250.19	250.19	250.19	250.19
Stockholm*	380.82	389.05	389.89	396.33

* alkoholi kauplustes

Allikas: EKI

Tarbimine

ESA andmetel oli kangete alkoholsete jookide siseturumaht 2006. aastal 17,4 mln liitrit, millest 12,8 mln liitrit oli viin. Kogu kangete alkoholsete jookide müük siseturul suurenes 2006. aastal 3% ja viina müük suurenes 13%. Viina toodeti Eestis 5% enam kui tarbiti, kangeid alkoholseid jooke aga 2% vähem kui tarbiti ning puudujääv osa imporditi (viskid, konjakid-brändid jm).

Kangeid alkoholseid jooke (tootele märgitud alkoholi sisaldusega) tarbiti Eestis 2006. aastal 10,4 liitrit elaniku kohta, sellest 8,6 liitrit moodustas viin. Tervikuna tarbiti kangeid alkoholseid jooke sama palju kui aasta tagasi, samas viina tarbimine suurenes 10%. Tarbimise kasv

on osaliselt tingitud elanike sissetuleku kasvust, kuid oma osa on selles kindlasti ka maksu-
märkide tõttu korrastunud viinatoodangu ja müügi statistikal.

Tabel 15

Kangete alkoholsete jookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2002	2003	2004	2005	2006	2006/2005, %
Tootmine, mln liitrit	14,4	16,6	18,7	15,7	16,7	6,4
Eksport, mln liitrit	3,9	5,1	5,5	5,9	6,2	5,0
Import, mln liitrit	2,9	3,2	5,8	7,1	7,0	-0,6
Müük siseturul, mln liitrit	13,4	14,7	18,7	16,9	17,4	3,0
Turistide kaasaostud, mln liitrit	1,9	1,9	6,1	5,2	5,4	3,8
Legaalne tarbimine,** mln liitrit	11,5	12,8	12,6	11,7	12,0	2,6
Illegaalne tarbimine mln liitrit	3,0	3,5	2,6	2,4	2,0	-16,7
Tarbimine**	14,5	16,3	15,2	14,1	14,0	-0,7
Turistide kohapeal tarbimine, mln ltr	...	...	...	...	0,38	...
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	9,85	10,8	13,8	12,6	13,0	3,2
Turistide kaasaostud el. kohta, liitrit	1,4	1,4	4,5	3,9	4,0	4,0
Legaalne tarbimine el. kohta, liitrit	8,45	9,4	9,3	8,74	9,0	3,0
Illegaalne tarbimine el. kohta (sala- viin), liitrit	2,5	2,75	2,15	1,75	1,50	-14,3
Tarbimine** el. kohta, liitrit	10,95	12,15	11,5	10,4	10,4	0,0
Turistide kohapeal tarbimine elaniku kohta, liitrit	...	....	...	...	0,28	...
Isevarustuse tase (%)	107	113	100	93	98	5%-punkti
Elanike arv, mln inimest	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** sh turistide Eestis tarbimine, kuid v.a turistide kaasaostud

Allikas: EKI

Tabel 16

Viina tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub kangete alk. jookide numbrites)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05, %
Tootmine, mln liitrit	12,1	14,2	15,3	12,4	13,5	8,9
Eksport, mln liitrit	3,2	4,3	3,8	3,3	2,9	-12,1
Import, mln liitrit	,38	0,55	1,3	2,2	2,2	0,0
Müük siseturul, mln liitrit	9,28	10,4	12,8	11,3	12,8	13,3
Turistide kaasaostud, mln liitrit	1,3	1,3	4,6	3,1	3,2	3,2
Legaalne tarbimine,** mln liitrit	7,98	9,1	8,2	8,2	9,6	17,1
Illegaalne tarbimine, mln liitrit	3,0	3,5	2,6	2,4	2,0	-16,7
Tarbimine,** mln liitrit	10,98	12,6	10,8	10,6	11,6	9,4
Turistide kohapeal tarbimine, mln ltr	...	...	...	...	0,25	...
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul elaniku kohta, liitrit	6,8	7,7	9,5	8,45	9,5	13,4
Turistide kaasaostud el. kohta, liitrit	0,96	0,96	3,4	2,3	2,4	3,4
Legaalne tarbimine el. kohta, liitrit	5,84	6,74	6,1	6,15	7,1	17,2
Illegaalne tarbimine elaniku kohta (salaviin), liitrit	2,5	2,75	1,9	1,75	1,5	-14,1
Tarbimine** el. kohta, liitrit	8,34	9,49	8,0	7,9	8,6	10,2
Turistide kohapeal tarbimine elaniku kohta, liitrit	...	...	...	...	0,18	...
Isevarustuse tase (%)	130	136	119	109	105	-4%- punkti
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* v.a turistide kauplustest kaasaostud ja turistide Eestis tarbimine

** v.a turistide kauplustest kaasaostud ja turistide Eestis tarbimine

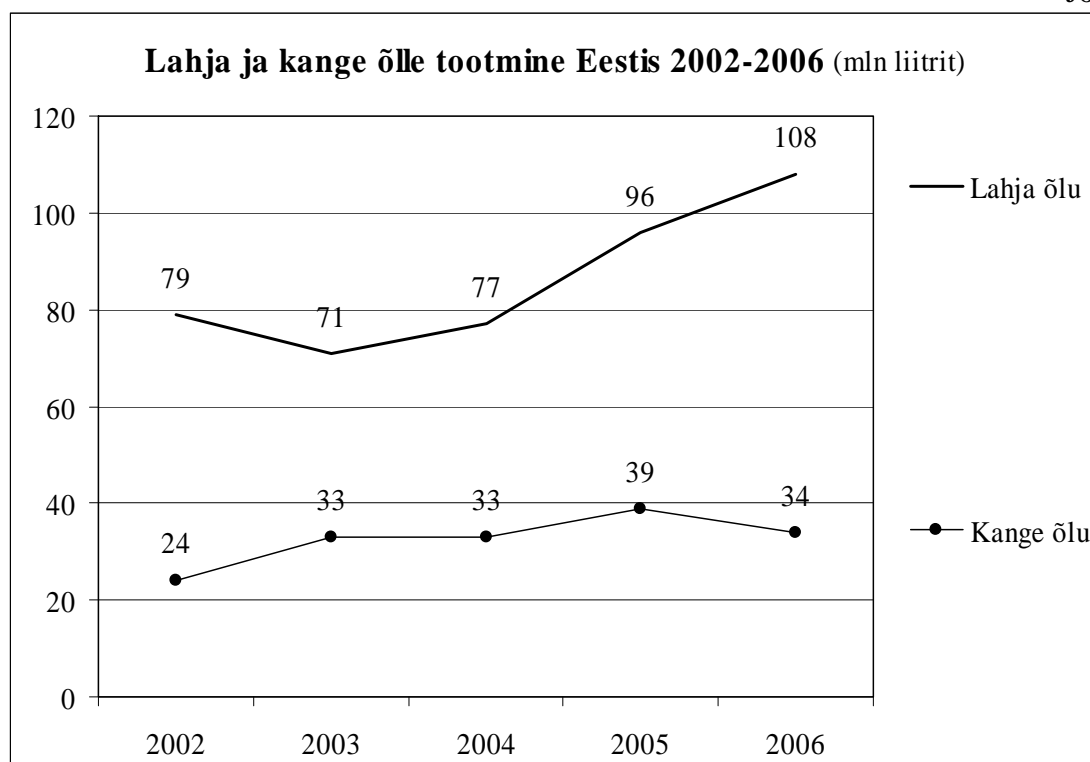
Allikas: EKI

ÕLU

Tootmine

ESA andmetel toodeti 2006. aastal Eestis **õlut** 142 mln liitrit. Suurema siseturu nõudluse arvel kasvas õlletoodang aastaga 6,6 mln liitri võrra ehk 4,9%, samal ajal välisurule müüdud ja turistide poolt kaasaostetud kogused olid aastatagusest väiksemad. Tõusutrendil oli vaid lahja õlle tootmine, kange õlle toodang oli väiksem kui 2005. aastal, mis tõi kaasa ka õlletoodangu struktuuri muutuse samu perioode võrreldes - lahja õlle (alk. sisaldus alla 6%) osakaal suurenes 76%-ni kogutoodangust (2005.a 71%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) moodustas 24% kogutoodangust (2005.a 29%). Tootjate andmetel kasvas vaadeldaval aastal Eesti õlle müük kohalikule turule 5%, mille põhjuseks oli just lahjade õlled suurem müük siseturule (+11%). Samal ajal kangete õlled müük vähenes (-7%). 2006. aastal vähenes õlle eksport 9% mullusega võrreldes. Kodumaisest õlletoodangust realiseeriti valdav osa (83%) Eesti turul.

Joonis 7

Allikas: EKI (hinnanguline)

Õlle tootmise liidriteks Eestis olid jätkuvalt AS Saku Õlletehas ja AS A. le Coq ning nende summeeritud turuosakaal suurenes eelneva aastaga võrreldes, ulatudes 91%-ni õlle kogutootmisest (2005.a 86%). Õlletootmise esinumber AS Saku Õlletehas suurendas oma tootmist ning hõlmas rohkem kui poole kogu Eesti õlletoodangust (2006. a 52%; 2005. a 48%). AS A. le Coq suurendas küll oma toodangu mahtu, kuid tema osatähtsust õlletoodangus ei ole aastaga oluliselt muutunud (2006.a 39%; 2005.a 38%).

Väliskaubandus

Õlut eksporditi 2006. aastal 123 mln krooni eest, samal ajal imporditi 113 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanssi saldo 9,5 mln krooniga endiselt positiivne, kuid vähesemal määral kui aasta tagasi (2005.a oli vahe 17 mln kr). 2006. aastal hõlmas õlu 12% (2005.a 15%) alkoholsete jookide ekspordikäibest ning oli oluliselt kolmandal kohal. Analüüsitava perioodil vähenes õlle ekspordikäive 7% 2005. aastaga võrreldes, mille põhjuseks olid väiksemad väljaveetud kogused.

Tabel 17

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	06 /05 +/- %
Eksport	4.69	5.68	5.83	126,4	131,5	122,6	-6,8
Import	7.25	8.46	8.29	195,5	114,2	113,1	-1,0

Allikas: ESA

Tabel 18

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Toodang	109,7	135,2	141,8	4,9
Eksport	27,0	23,1	21,0	-9,1
Import	27,0	13,4	13,6	1,2

Allikas: ESA

Põhilisteks Eesti õlle eksporditurgudeks olid endiselt Läti ja Leedu ning naaberriikidesse müüdüd kogused moodustasid 81% õlleekspordist. Soome oli osatähtsusest kolmandaks Eesti õlle sihtriigiks ning sinna väljaveetud kogused hõlmasid 16% õlle ekspordimahust. Lätti viidud kogused olid ligi 1/4 võrra väiksemad kui aasta tagasi, samal ajal Leetu müüdüd kogused suurenesid ligi 15%. Ka Soome eksporditud õllemahud vähenesid (-12%) eelmise aastaga võrreldes. Seevastu Taani eksporditud õlle kogused olid 3,4 korda suuremad - kui eelmisel aastal müüdi sinna 82,5 tuh liitrit õlut, siis 2006. aastal 281 tuh liitrit, samas oli Taani osatähtsus õlleekspordis endiselt väike.

Tabel 19

Õlle koguseline eksport riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	8 842	42
Leedu	8 170	39
Soome	3 388	16
Taani	281	1
Teised	338	2
Kokku	21 019	100

Allikas: ESA

ESA andmetel ei ole õlle impordikäive viimasel aastal oluliselt muutunud ning oli vaid 1% väiksem kui 2005. aastal. Samaks jäi ka selle joogi osatähtsus kogu alkoholi impordikäibe struktuuris, hõlmates sellest 8%. Ka impordikoguste osas ei ole suuri muutusi toimunud ning ka siin piirdus kasv ligi 1%-ga. Soome oli endiselt olulisimaks õlle importijaks ning hõlmas 40% kogu Eestisse sisseveetud õllest, samas sealt ostetud kogused vähenesid vaadeldaval perioodil 5,5%. Teisel positsioonil õlle impordis püsis Läti, kust sisseveetud kogused suurenesid 1/3 võrra. Venemaa, kelle toodang õlleimpordis suurenes, oli oluliselt kolmandaks impordi päritolumaaks, hõlmates 11% antud joogi sisseveest. Hollandist sisseostetud õlle kogused suurenesid 3,5 korda ning hõlmasid 6% õlle impordimahust. Tšehhist, Ukrainast ja Saksamaalt toodud kogused moodustasid võrdselt 4% õlle koguimpordist, kusjuures Tšehhi ja Saksamaa kogused suurenesid mõõdukalt ja Ukrainast toodud õllekogused olid oluliselt väiksemad kui aasta tagasi.

Tabel 20

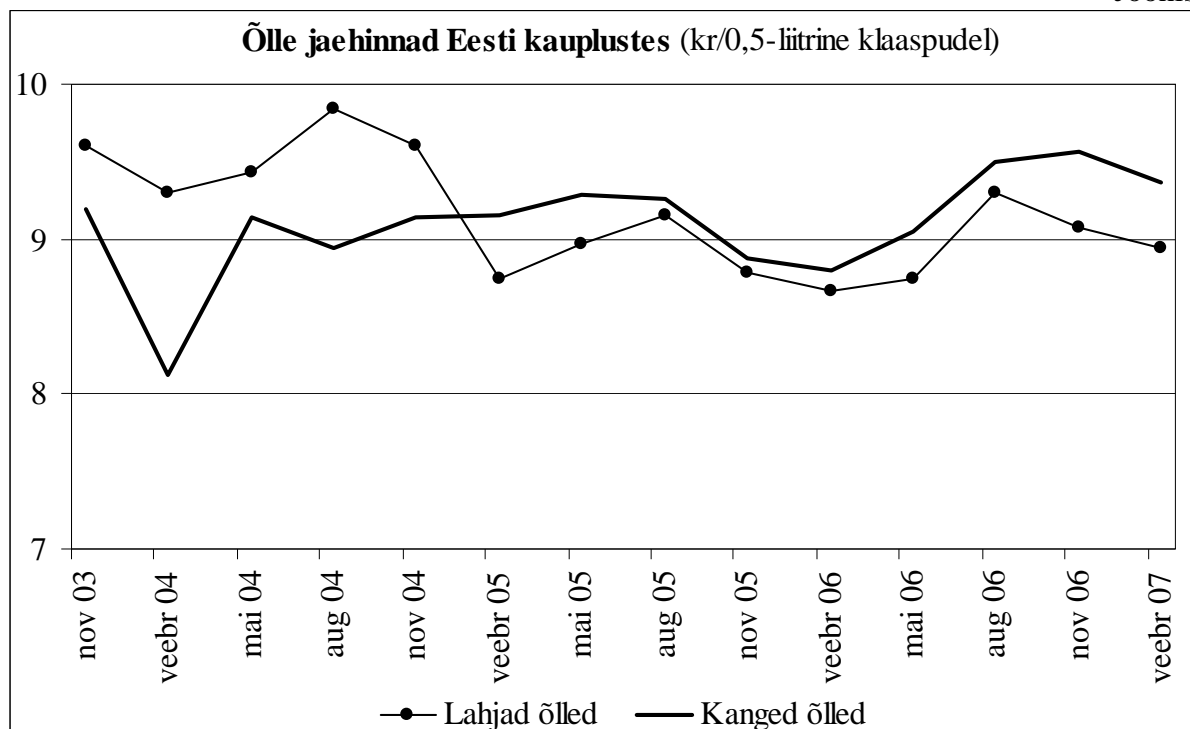
Õlle koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	5 433	40
Läti	2 190	16
Venemaa	1 472	11
Holland	834	6
Tšehhi	595	4
Ukraina	579	4
Saksamaa	558	4
Teised	1 984	15
Kokku	13 644	100

Allikas: ESA

Hinnad

2006. aastal püsisid Eesti keskmised õlle jaehinnad kauplustes enam-vähem eelmise aasta keskmiste hindade tasemel (+0,7%). Lahja õlu kallines kauplustes vaid 0,3%, kusjuures I poolaastal olid hinnad madalamad 2005. aasta samade vaatlustega võrreldes ja II poolaastal need tõusid. Kange õlu kallines 1% ning oli keskmiselt 3% kallim kui lahja õlu. Tallinnas lahja õlu odavnes aastaga 2,4% ning 2006. aasta keskmine hind oli madalam kui eelneval kolmel aastal. Kange õlle aasta keskmine hind ei ole pealinnas 2005. aastaga oluliselt muutunud (+0,6%). Keskmiselt oli 2006. aastal Tallinna kauplustes õlu 1,5% odavam kui Eestis kokku.

Tabel 21

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise üksiku klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	Nov. 2006	2003	2004	2005	2006	Muutus 2006/ 2005, %
Eestis keskmiselt	9.33	9.75	9.19	9.03	9.09	0,7
Lahja õlu <6%	9.08	9.77	9.55	8.92	8.95	0,3
Kange õlu >6%	9.57	9.74	8.84	9.14	9.23	1,0
Tallinnas keskmiselt	9.18	9.93	9.14	9.03	8.95	-0,9
Lahja õlu <6%	9.05	9.90	9.42	9.10	8.88	-2,4
Kange õlu >6%	9.30	9.96	8.86	8.97	9.02	0,6

Allikas: EKI

EKI rahvusvaheline 2006. aasta detsembrikuu hinnavaatlus näitas, et **õlle** hind Tallinnas supermarketites oli kõrgem kui suuremas osas vaatluse all olevates pealinnades, kuid madalam Põhjamaadega ja Berliiniga võrreldes. Amsterdams oli õlle jaehind sama mis Tallinnas. Populaarsemate kohalike õllebrändide hinnad Tallinna supermarketites olid 2006. aasta II poolaastal kõrgemad kui aasta alguses, kusjuures peaaegu kõikide vaatluste ajal olid hinnad kõrgemad kui 2005. aasta samadel kuudel. Riias oli kohaliku õlle hind aasta jooksul stabiilne, seevastu Vilniuse ja Berliini hinnad kõikusid. Varssavi ja Bratislava hinnad langesid II kvartalis, samas Varssavi hinnad jätkasid langust ka III kvartalis ja Bratislavas olid õlle hinnad aasta lõpuni enam-vähem stabiilsed. Helsingis kallines kohalik õlu II kvartalis ligi 10% I kvartaliga võrreldes ja uus hind püsis aasta lõpuni stabiilsena. Õlle hinnad Amsterdami

kauplustes olid aasta II poolel oluliselt madalamad kui aasta esimesel 6 kuul. Stockholmis kallines õlu 2006. aasta jooksul järk-järgult, hinnatõus igas kvartalis oli 1%-1,7% eelmise kvartaliga võrreldes.

Tabel 22

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Kohalik hele õlu, 4,3-4,7%, 0,5 l üksik klaaspudel koos taara hinnaga			
	märts 2006	juuni 2006	sept 2006	dets 2006
Tallinn	9.66	9.47	10.50	10.33
Riia	7.35	7.35	7.35	7.35
Vilnius	7.66	7.70	8.56	7.21
Varssavi	9.33	8.98	8.66	8.80
Praha	7.55	6.90	6.41	-
Bratislava	6.08	5.68	5.79	5.85
Budapest	6.56	-	-	6.45
Helsingi	24.51	26.86	26.81	26.81
Berliin	10.33	10.48	10.80	10.64
Amsterdam	12.20	11.89	9.39	10.33
Stockholm	14.74	14.89	15.09	15.34

Allikas: EKI

Tarbimine

ESA andmetel oli õlle siseturumaht Eestis 2006. aastal 134,4 mln liitrit, suurenedes aastaga 7%. Siseturu müügi kasvule aitas kaasa soe suvi, mis põhjustas õlle suurema tarbimise Eestis. 2006. aastal tarbiti Eestis õlut 86 liitrit elaniku kohta ehk 16% enam kui mullu. Samal ajal turistide kauplustest kaasaostetud kogused olid rohkem kui 1/4 võrra väiksemad kui aasta tagasi. Õlle isevarustuse tase oli 105% ehk Eestis toodeti õlut rohkem kui tarbiti, 2005. aastal oli isevarustuse tase kõrgem (108%).

Tabel 23

Õlle* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05, %
Tootmine, mln liitrit	102,6	103,7	109,7	135,2	141,7	4,9
Eksport, mln liitrit	14,6	23,5	27,0	23,1	21,0	-9,1
Import, mln liitrit	10,4	15,8	27,0	13,4	13,6	1,2
Müük siseturul, mln liitrit	98,4	96,0	109,8	125,6	134,4	7,0
Turistide kaasaostud, mln liitrit	9,0	8,0	25,0	25,7	19,0	-26,1
Tarbimine,** mln liitrit	89,4	88,0	84,8	99,9	115,4	16,0
Turistide kohapeal tarbimine, mln liitrit	...	...	...	...	10,1	...
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	72,2	70,8	81,2	93,3	100,1	7,3
Turistide kaasaostud el. kohta, ltr	6,6	5,9	18,5	19,1	14,1	-26,2
Tarbimine** el. kohta, liitrit	65,6	64,9	62,7	74,2	86,0	16,0
Turistide kohapeal tarbimine el. kohta, liitrit	...	...	...	...	7,5	...
Isevarustuse tase (%)	104	108	100	108	105	3%- punkti
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

***muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikas: EKI

4. LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

Lahjade alkoholsete jookide gruppi on koondatud lahjad segatud piiritusjoogid (long drink jms) ja kääritatud joogid (sh siidrid, puuvilja- ja marjaveinid).

EKI hinnangul (ESA + EKI kogutud info) toodeti Eestis 2006. aastal kokku 41,5 mln liitrit lahjasid alkoholsete jooke. Nende toodang suurenes aastaga rohkem kui 1/4 võrra (2005.a 32,5 mln l), teistest jookidest kiiremini suurenes siidri tootmiskaht (+68%), kuid tervikuna kasvas kääritatud jookide tootmine mõnevõrra aeglasemalt lahjade segatud piiritusjookidega võrreldes, vastavalt 27% ja 29%. Puuvilja- ja marjaveinide erinevus ESA ja EKI tootmise andmetes on seletatav sellega, et ESA valimist on osa ettevõteteid (väiksema töötajate arvuga) väljas.

Tabel 24

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2004-2006 (mln liitrit)

	2004	2005	2006	06/05, %
Kokku lahjad alkoholsed joogid*	20,76	32,46	41,45	27,6
sh lahjad segatud piiritusjoogid	9,19	13,97	17,98	28,7
kääritatud joogid	11,57	18,51	23,47	26,8
sh siider	5,87	9,29	15,60	67,9
puuvilja- ja marjaveinid (ESA)	3,48	4,32	3,18	-26,4
(EKI)	5,70	9,22	7,87	-14,6

* arvestatud on EKI hinnanguid

Allikas: ESA, EKI

ESA esialgsel andmetel toodeti Eestis 2006. aastal 18,0 mln liitrit **lahjasid segatud piiritusjooke**, mida oli 28,7% rohkem eelneva aastaga võrreldes. Tootmiskahtude kasvu põhjuseks oli suurem nõudlus kohalikul turul, kuhu nende jookide müük (tootjate andmetel) kasvas 35%. 2006. aastal suurenes nii Eesti elanike lahjade segatud piiritusjookide tarbimine kui ka turistide kaasaostud. Eesti lahjade segatud piiritusjookide müük välisurule vähenes aastaga 27%. Eestis toodetud lahjadest segatud piiritusjookidest müüdi 81% siseturule (2005.a 75%).

Nii nagu eelnevatel aastatel, oli ka analüüsitava perioodil lahjade segatud piiritusjookide tootmise esinumbriks AS A. le Coq, kelle toodang hõlmas 57% nende jookide kogutoodangust, kuid see oli 13%-punkti väiksem kui eelneval aastal. Liidri järgnes AS Saku Õlletehas, kellele kuulus 37% antud jookide kogutoodangust (2005.a 28%). Saku Õlletehase lahjade segatud piiritusjookide toodangu kasvutempo oli turuliidri omast kiirem. Kahe suurima ettevõttega võrreldes kasvatas kiiremini lahjade segatud piiritusjookide tootmist AS Viru Joogid, kuid tema osatähtsus nende jookide kogutootmises ei ole oluliselt muutunud, ulatades 2%-ni (aasta tagasi 1%).

Siidreid toodeti Eestis 2006. aastal 15,6 mln liitrit ning kasv ulatus 68%-ni eelmise aastaga võrreldes. Kiiret kasvu põhjustas nii välisturu kui ka kohaliku turu suurem nõudlus, kuid Eestist väljaveetud kogused kasvasid kiiremas tempos. 2006. aastal müüdi Eesti siidritoodangu kohalikul turul 40%, mida oli 17%-punkti vähem kui eelneval aastal.

AS A. le Coq, osakaaluga 43% (2005.a 47%), oli jätkuvalt suurimaks siidritootjaks Eestis ning tema toodangu maht jätkas 2006. aastal tõusutrendi. AS Saku Õlletehas oli siidritootjate seas teisel positsioonil, ka selle ettevõtte toodangu maht suurenes märkimisväärselt ning osatähtsus siidri kogutootmises ulatus 2006. aastal 31%-ni (2005.a 28%). Ka teiste tootjate siidri toodangumahud ületasid aastataguse taseme, kusjuures AS Viru Joogid siidritoodang oli rohkem kui 7 korda suurem kui 2005. aastal ning ettevõtte osatähtsus siidrite kogutoodangus kasvas 1%-lt 2005. aastal 5%-ni 2006. aastal.

EKI hinnangul (ESA andmed + EKI kogutud info) toodeti 2006. aastal Eestis **puuvilja- ja marjaveine** kokku 7,9 miljonit liitrit, mida oli 14,6% vähem kui eelneval aastal (2005.a 9,2 mln l). Endiselt toodetakse Eestis nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine ning nende tootmise proportsioonid olid samad mis aasta tagasi. Mõlemal aastal oli peaaegu kogu Eestis toodetud vein (98%) kääritamismeetodil saadud naturaalne vein ja 2% toodangust moodustasid kangendatud veinid. Vaadeldaval perioodil (eelneva aastaga võrreldes) vähenes mõlema veini tootmine - naturaalseid veine toodeti 14,6% vähem ja kangendatud veinide tootmine oli 12,6% aastatagusest väiksem.

Suurimaks naturaalse veini tootjaks, osakaaluga 61%, oli AS Linda Nektar, kellele järgnes AS Põltsamaa Felix osatähtsusega 17%. Vaadeldaval aastal tootsid peaaegu kõik ettevõtted naturaalseid veine vähem kui aasta tagasi, erandiks oli AS Valtu Vein, kelle toodangu maht oli tõusutrendil.

Põhilisteks kangendatud veinide tootjateks olid AS Võhu Vein ja AS Valtu Vein, hõlmates vastavalt 50% ja 40% nende veinide tootmisest, kusjuures AS Võhu Vein suutis tootmist suurendada ja AS Valtu Vein vähendas toodangu mahtu. Oluliselt vähem tootis kangendatud veine AS Liiwi Heliis, mis tõi kaasa tema osakaalu languse 2006. aastal 8%-ni (2005.a 13%).

Eestis toodetakse jätkuvalt nii lauaveine kui ka siidritootmises toorainena kasutatavaid naturaalseid veine. Vaatamata sellele, et siidritoodang Eestis suurenes oluliselt, siidri tooraineks kasutatavate veinide tootmine vähenes 2006. aastal 6% (2005. aastaga võrreldes), millest võib järeldada, et suurenes importtooraine kasutus antud joogi tootmisel. Tooraineks mineva veini osakaal kogu veiniproduktis oli 2006. aastal suurem kui aasta tagasi (2006.a 70%; 2005.a 64%). Nii nagu eelmistel aastatel, oli ka 2006. aastal oli suurimaks siidri toorainena kasutatavate veinide tootjaks Eestis AS Linda Nektar, kuid tema toodangu maht aastaga vähenes. Seevastu AS Valtu Vein oli ainsaks ettevõtteks, kes suurendas (5 korda) nende veinide tootmist.

Väliskaubandus

ESA väliskaubandusandmetel lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive jõudis 2006. aastal 138,6 mln kroonini ja impordikäive oli 265,3 mln krooni. Seega püsis nende jookide väliskaubakäibe saldo endiselt negatiivsenä. Eelmise aastaga võrreldes suurenes lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive rohkem kui 1/3 võrra, mis on saavutatud nii kõrgemate ekspordihindade (+10%) kui ka suuremate ekspordikoguste arvel (+18%). Suurem osa (47%) antud tootegrupi ekspordikäibest saadi siidri, 37% segatud piiritusjookide ja 16% muude lahjade alkoholsete jookide ekspordist.

Lahjade segatud piiritusjookide rahaline eksport ulatus 2006. aastal 51,6 mln kroonini, suurenedes aastaga ligi 14%. Ekspordikäibe kasvu põhjuseks olid oluliselt kõrgemad ekspordihinnad (+56%), kusjuures väljaveetud kogused olid rohkem kui 1/4 võrra väiksemad kui aasta tagasi. Valdav osa Eestist väljaveetud segatud piiritusjookidest müüdi jätkuvalt Leetu ja Läti ning nende riikide osakaalud ulatusid vastavalt 41% ja 35%-ni, kusjuures Leetu eksporditud kogused aastaga suurenesid ja Läti müüdü kogused vähenesid. Venemaale väljaveetud kogused suurenesid 2006. aastal rohkem kui 1/3 võrra eelneva aastaga võrreldes, moodustades 15% kogu lahjade segatud piiritusjookide ekspordist. Soome osakaal ekspordikäibes oli oluliselt väiksem (6%) ning sinna väljaviidud segatud piiritusjookide kogused vähenesid aastaga 38%.

Tabel 25

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	06/05 +/- %
Eksport							
Kokku	5.99	6.13	7.07	40,3	102,1	138,6	35,8
sh segatud piiritusjoogid	5.02	5.55	8.64	22,3	45,3	51,6	13,8
kääritatud joogid	7.85	6.68	6.39	18,0	56,8	87,0	53,3
sh siider	7.52	7.21	7.54	14,2	39,5	65,0	64,6
Import							
Kokku	10.70	14.96	16.48	209,4	242,7	265,3	9,3
sh segatud piiritusjoogid	9.25	17.70	20.15	94,1	135,5	161,8	19,4
kääritatud joogid	12.26	12.52	12.82	115,4	107,2	103,5	-3,5
sh siider	13.20	12.73	12.28	41,9	44,1	41,6	-5,7

Allikas: ESA

Kääritatud jookide ekspordikäive suurenes rohkem kui poole võrra, jõudes 2006. aastal 87 mln kroonini. Sellest enamuse (75%) moodustas siidri väljamüügikäive. Eelneva aastaga võrreldes kasvasid suurel määral ka kääritatud jookide ekspordikogused (60%). 63% kääritatud jookide ekspordikogusest moodustas siidri eksport.

2006. aastal müüdi suurem osa (97%) eksporditud kääritatud jookidest teistesse Balti riikidesse. Mõlemasse Balti riiki väljaveetud kogused olid oluliselt suuremad kui aasta tagasi - Leetu müüdü kogused suurenesid 45% ning need hõlmasid 80% antud tootegrupi ekspordist ja Läti väljaveetud kogused suurenesid koguni 5 korda, moodustades kääritatud jookide ekspordimahust 17% (2005.a 6%). Soome müüdü kogused vähenesid ligi 1/3 võrra ning Soome osatähtsus kääritatud jookide ekspordis langes 2%-ni vaadeldaval perioodil (2005.a 6%).

Tabel 26

Lahjade alkoholsete jookide põhiexpordi- ja -impordikogused
2004-2006 (tuh liitrit)

	2004	2005	2006	06/05 %
Ekspord				
Kokku lahjad alkoholised joogid	6 735	16 664	19 600	17,6
sh segatud piiritusjoogid	4 440	8 169	5 975	-26,9
kääritatud joogid	1 914	8 495	13 625	60,4
sh siider	1 882	5 471	8 618	57,5
Import				
Kokku lahjad alkoholised joogid	19 580	16 220	16 102	-0,7
sh segatud piiritusjoogid	10 169	7 656	8 032	4,9
kääritatud joogid	9 411	8 564	8 070	-5,8
sh siider	3 432	3 461	3 385	-2,2

Allikas: ESA

Tabel 27

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline eksport riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	2 427	41
Läti	2 113	35
Venemaa	898	15
Soome	372	6
Teised	165	3
Kokku	5 975	100

Allikas: ESA

Tabel 28

Kääritatud jookide koguseline eksport riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	10 846	80
Läti	2 356	17
Soome	324	2
Teised	99	1
Kokku	13 625	100

Allikas: ESA

Lahjade alkoholsete jookide impordikäive suurenes 2006. aastal 9%, sealjuures kasv toimus kõrgemate keskmiste impordihindade arvel, kuna välja veetud kogused püsisid enam-vähem aastatagusel tasemel (-0,7%). Kokku imporditi 2006. aasta jooksul Eestisse 16,0 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, sealjuures segatud piiritusjookide ja kääritatud jookide kogused olid ligilähedased. Märkatava osa (42%) sisseveetud kääritatud jookide kogustest moodustas siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse vaadeldaval perioodil 8 mln liitrit 162 mln krooni eest. Seega oli viimasel aastal (2005.a võrreldes) nende jookide impordikäibe kasv 19%, mida põhjustasid nii kõrgemad keskmised hinnad (+14%) kui ka suuremad sisseveetud kogused (+5%).

Suurema osa sisseostetud segatud piiritusjookide päritoluriikideks olid endiselt Läti ja Soome. Need riigid hõlmasid 46% nende jookide koguimpordist, kusjuures imporditud kogused olid võrdsed. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad - Saksamaalt sisseveetud kogused hõlmasid 8% kogu segatud piiritusjookide impordist, Kreeka ja Mehhiko osakaalud moodustasid võrdselt 6% antud jookide impordist. Peaaegu sama suur oli ka Ukraina ja Itaalia osatähtsus antud tootegrupi impordis ning need riigid hõlmasid sellest 5%.

Tabel 29

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	1 874	23
Soome	1 837	23
Saksamaa	590	8
Kreeka	491	6
Mehhiko	454	6
Ukraina	429	5
Itaalia	424	5
Teised	1 934	24
Kokku	8 033	100

Allikas: ESA

Kääritatud jooke imporditi Eestisse vaadeldaval perioodil 8 mln liitrit 103,5 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 3,4 mln liitrit müügikäibega 41,6 mln krooni. 2006. aastal vähenes nii kääritatud jookide impordikäive (-3,5%) kui ka sisseveetud kogused (-6%) aastatagusega võrreldes. Sellise olukorra tekitas siidri nii koguselise kui rahalise impordi vähenemine vastavalt 2% ja 6%. Suurem osa (64%) kääritatud jookide impordist pärines endiselt Soomest. Saksamaa ja Leedu hõlmasid võrdselt 8% nende jookide impordist. Teiste riikide osakaalud olid väiksemad.

Tabel 30

Kääritatud jookide koguline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	5 135	64
Saksamaa	674	8
Leedu	652	8
Rootsi	511	6
Belgia	370	5
Suurbritannia	291	4
Teised	437	5
Kokku	8 070	100

Allikas: ESA

Hinnad

2006. aastal kodumaise **siidri** keskmised jaehinnad kauplustes oluliselt ei muutunud (-0,6%) 2005. aasta hindadega võrreldes. Ka Tallinna supermarketites ei ole suurt hinnamuutust toimunud ning 1,5-liitrisel plastpudelil siidri keskmine hind oli 1,4% madalam kui aasta tagasi. **Marjaveinide** hinnad tõusid rohkem aasta alguses (I kv +8%) ning 2006. aasta keskmised hinnad olid Eestis tervikuna 2,6% aastatagusest kõrgemad. Tallinna keskmiste hindade tõus oli väiksem (+0,6%).

Tabel 31

Kodumaiste siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kroonides)

	Nov. 2006	2003	2004	2005	2006	Muutus 06/05,%
Siider*						
Eestis keskmiselt	29.50	...	29.04	30.20	30.03	-0,6
Tallinnas keskmiselt	28.67	...	28.46	29.91	29.48	-1,4
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	30.39	29.43	28.00	29.61	30.37	2,6
Tallinnas keskmiselt	30.46	31.55	28.69	30.90	31.08	0,6

* 1,5-liitrisel plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrisel klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Tarbimine

ESA andmetel müüdi Eestis lahjasid alkohoolseid jooke 2006. aastal 33,3 mln liitrit, millest 20,0 mln liitrit olid segatud piiritusjoogid ning 13,3 mln liitrit kääritatud joogid, kusjuures 10,4 mln liitrit nendest olid siidrid. ESA andmetel kasvas segatud piiritusjookide ja siidrite müük siseturule hoogsalt, vastavalt 49% ja 42%, samas juhtivate tootjate hinnangul oli kasv oluliselt aeglasem. Sellise erinevuse põhjuseks võivad olla puudulikud ESA väliskaubandusandmed. 2006. aastal toodeti segatud piiritusjooke vähem kui tarbiti, seevastu kääritatud jookide tootmine ületas siseturu nõudluse.

Kokku tarbiti Eestis lahjasid alkohoolseid jooke 2006. aastal **20,2** liitrit ühe elaniku kohta, millest 12,6 liitrit olid segatud piiritusjoogid ja 7,6 liitrit kääritatud joogid, sh omakorda 5,5 liitrit moodustas siider.

Tabel 32

Lahjade alkohoolsete jookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase

	2002	2003	2004	2005	2006	2006/2005, %
Tootmine, mln liitrit	9,0	13,5	18,5	27,6	36,8	33,3
Eksport, mln liitrit	1,45	2,4	6,3	16,7	19,6	17,4
Import, mln liitrit	8,85	7,1	19,6	16,2	16,1	-0,62
Müük siseturul, mln liitrit	16,4	18,2	31,8	27,1	33,3	22,9
Turistide kaasaostud, mln ltr	...	...	3,6	4,3	6,1	41,9
Tarbimine,** mln liitrit	16,4	18,2	28,2	22,8	27,2	19,3
Turistide kohapeal tarbimine, mln liitrit	...	...	...	...	1,26	...
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, ltr	12,1	13,5	23,4	20,2	24,7	22,2
Turistide kaasaostud elaniku kohta, liitrit	...	...	2,7	3,2	4,5	40,6
Tarbimine** el. kohta, liitrit	12,1	13,5	20,7	17,0	20,2	18,8
Turistide kohapeal tarbimine el. kohta, liitrit	...	...	...	...	0,96	...
Isevarustuse tase (%)	55	74	58	102	110	45%-punkti
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

***muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikas: EKI

Tabel 33

Lahjade segatud piiritusjookide* tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub lahjade alkoholsete jookide andmetes)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05,%
Tootmine, mln liitrit	3,4	5,1	9,2	14,0	18,0	28,7
Eksport, mln liitrit	0,5	0,8	4,4	8,2	6,0	-26,9
Import, mln liitrit	0,85	1,1	10,2	7,6	8,0	4,9
Müük siseturul, mln liitrit	3,75	5,4	15,0	13,4	20,0	49,2
Turistide kaasaostud, mln ltr	...	...	1,9	2,3	3,1	34,8
Tarbimine,** mln liitrit	3,75	5,4	13,1	11,1	16,9	52,2
Turistide kohapeal tarbimine, mln l	...	...	...	...	0,63	...
Müük ja tarbimine ühe elaniku kohta, liitrites						
Müük siseturul el. kohta, ltr	2,75	4,0	11,0	10,0	14,9	49,0
Turistide kaasaostud el. kohta, ltr	...	...	1,4	1,7	2,3	35,3
Tarbimine** el. kohta, liitrit	2,75	4,0	9,6	8,3	12,6	51,8
Turistide kohapeal tarbimine elaniku kohta, liitrit	...	...	...	...	0,47	...
Isevarustuse tase (%)	91	94	61	104	90	-14%-p
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

***muutuse arvutuse aluseks on andmed tuh liitrites

Allikas: EKI

Tabel 34

Kääritatud jookide tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub lahjade alkoholsete jookide andmetes)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05,%
Tootmine, mln liitrit	5,6	8,4	9,3	13,6	18,8	38,2
Eksport, mln liitrit	0,95	1,6	1,9	8,5	13,6	60,0
Import, mln liitrit	8,0	6,0	9,4	8,6	8,1	-5,8
Müük siseturul, mln liitrit	12,7	12,8	16,8	13,7	13,3	-2,9
Turistide kaasaostud, mln ltr	...	...	1,7	2,0	3,0	50,0
Tarbimine,** mln liitrit	12,7	12,8	15,1	11,7	10,3	-12,0
Turistide kohapeal tarbimine, mln l	...	...	...	...	0,63	...
Müük ja tarbimine el kohta, liitrites						
Müük siseturul el kohta, liitr	9,35	9,5	12,4	10,2	9,8	-3,9
Turistide kaasaostud el.kohta, l	...	...	1,26	1,49	2,20	47,7
Tarbimine** el .kohta, liitrit	9,35	9,5	11,1	8,7	7,6	-12,6
Turistide kohapeal tarbimine elaniku kohta, liitrit	...	...	...	...	0,46	...
Isevarustuse tase (%)	44	66	55	99	141	42%-p
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

Tabel 35

Siidrite tootmise ja tarbimise bilanss ning isevarustuse tase
(sisaldub kääritatud jookide andmetes)

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05,%
Tootmine, mln liitrit	3,4	5,6	5,9	9,2	15,6	67,9
Eksport, mln liitrit	0,88	1,4	1,9	5,5	8,6	57,5
Import, mln liitrit	1,57	0,57	3,4	3,5	3,4	-2,2
Müük siseturul, mln liitrit	4,08	4,8	7,4	7,2	10,4	42,4
Turistide kaasaostud, mln liitrit	...		1,7	2,0	3,0	50,0
Tarbimine,** mln liitrit	4,08	4,8	5,7	5,2	7,4	42,0
Turistide kohapeal tarbimine, mln l	...	...	...	...	0,63	...
Müük ja tarbim. el kohta, l						
Müük siseturul el kohta, liitrit	3,0	3,5	5,5	5,3	7,7	45,3
Turistide kaasaostud el.kohta, l	...	...	1,26	1,5	2,2	48,6
Tarbimine** el kohta, liitrit	3,0	3,5	4,2	3,8	5,5	44,7
Turistide kohapeal tarbitud kogused el. kohta, l	...	...	...	...	0,47	...
Isevarustuse tase (%)	83	117	80	128	150	22%- punkti
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* v.a turistide kauplustest kaasaostud, kuid k.a turistide Eestis tarbimine

Allikas: EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

ESA andmetel toodeti Eestis 2006. aastal rektifitseeritud etanooli (piiritust) 6,14 mln liitrit, mis ületas eelmise aasta taseme 67% (2005.a 3,67 mln l). Nii kiiret kasvu võimaldas varasemast kaks korda suurem piirituse eksport.

Väliskaubandus

Piirituse ekspordikäive oli 2006. aastal 35,1 mln krooni ning impordikäive 27,6 mln krooni. Piirituse välisurule müügikäibe kiire kasv (2,4 korda) 2005. aastaga võrreldes, muutis kaubavahetuse saldo 7,5 mln krooniga positiivseks, mis eelmisel aastal oli negatiivne (-13,4 mln krooni). Sellise kasvu põhjuseks oli nii väljamüüdavate koguste kahekordistumine kui ka piirituse keskmise ekspordihinna 12%-line tõus aastatagusega võrreldes. 2006. aastal moodustasid väljamüüdnud piirituse kogused rohkem kui poole Eesti piiritusetoodangust (2006.a 55%; 2005.a 44%). Peaaegu kogu eksporditud piiritus (96%) müüdi jätkuvalt teistesse Balti riikidesse - 69% läks Leetu ja 27% Lätti. Väikestes kogustes müüdi seda ka Rootsi ja Sloveeniasse.

Tabel 36

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05 +/- %
Eksport	9.77	9.09	10.20	18,6	14,6	35,1	140,4
Import	9.01	9.32	8.72	46,2	27,9	27,6	-1,1

Allikas: ESA

Tabel 37

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Toodang	4 000	3 670	6 140	67,3
Eksport	1 903	1 601	3 446	115,2
Import	5 129	2 996	3 165	5,7

Allikas: ESA

Tabel 38

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006. aasta

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	2 392	69
Läti	939	27
Rootsi	88	3
Sloveenia	27	1
Kokku	3 446	100

Allikas: ESA

ESA esialgsed andmed näitavad, et piirituse rahaline import 2006. aastal oluliselt ei muutunud, vähenedes vaid 1% võrra eelmise aastaga võrreldes. Samal ajal sisseveetud kogused olid 6% suuremad kui aasta tagasi. Piirituse import jagunes põhiliselt nelja riigi vahel – olulisemateks importpiirituse päritoluriikideks olid jätkuvalt Soome ja Saksamaa ning nendest riikidest sisseostetud piiritus hõlmas vastavalt 32% ja 29% selle toote impordikogusest. Piiritust veeti sisse ka Ukrainast ja Venemaalt ning nende riikide toodang hõlmas vastavalt 15% ja 10% kogu piirituse impordist, kusjuures eelmisel aastal Ukrainast ei ostetud piiritust üldse ja Venemaa kogused suurenesid aastaga 11 korda.

Tabel 39

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	1 012	32
Saksamaa	931	29
Ukraina	480	15
Venemaa	306	10
Teised	436	14
Kokku	3 165	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse ja tarbimise andmed.

Viinamarjavein

EKI hinnangul olid ESA 2006. aasta väliskaubandusandmed viinamarjaveinide kohta ebasaldusväärsed ning seetõttu korrigeeriti neid aktsiisilaekumistest saadud siseturumahu andmeid kasutades. 2006. aastal ulatus viinamarjaveini ekspordikäive 52 mln kroonini ning impordikäive 440 mln kroonini, seega kaubavahetuse saldo jäi negatiivseks. Ekspordikäive langes aastaga 14%, mille põhjuseks olid 22% madalamad ekspordihinnad. Vaatamata rahalise ekspordi langusele, olid Eestist väljamüüdud viinamarjaveini kogused 10% suuremad kui aasta tagasi.

Tabel 40

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05 +/- %
Eksport	52.09	46.93	36.52	26,7	60,8	52,2	-14,1
Import	30.86	32.40	33.20	333,6	420,4	440,4	4,8

Allikas: ESA, EKI

Tabel 41

Viinamarjaveini põhieksporti ja -impordi kogused 2004-2006 (tuh liitrites)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Eksport	513	1 296	1 428	10,2
Import	10 809	12 977	13 265	2,2

Allikas: EKI

ESA andmetel ulatus viinamarjaveinide rahalise impordi kasv 2006. aastal 5%-ni, mille põhjuseks oli nii impordihindade tõus (+2,5%), kui ka impordikoguste suurenemine (+2%). Vaadeldaval aastal imporditi viinamarjaveine Eestisse 50 riigist. Tähtsaimaks importveini päritoluriigiks oli jätkuvalt Hispaania, kust sisseostetud kogused suurenesid 13%, moodustades 19% kogu veiniimpordist. Enam-vähem võrdses kogustes imporditi viinamarjaveine Tšiilist (13%) ja Prantsusmaalt (12%), kuid nendest riikidest sisseveetud kogused kahanesid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, vastavalt 7% ja 8%. Itaalia veinid moodustasid 10% ja teiste riikide veinid vähem kui 10% viinamarjaveini impordist.

Tabel 42

Viinamarjaveinide koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Hispaania	2 574	19
Tšiili	1 667	13
Prantsusmaa	1 556	12
Itaalia	1 330	10
Rumeenia	934	7
Ungari	711	5
Bulgaaria	598	5
Argentiina	576	4
Teised	3 319	25
Kokku	13 265	100

Allikas: ESA

EKI hinnangul ja ESA andmetel müüdi 2006. aastal Eestis viinamarjaveini ja vermutit 12,5 mln liitrit, mis ületas 2005. aasta taseme 2,4%. Vaadeldaval aastal **tarbiti** Eesti ühe elaniku kohta 7,6 liitrit viinamarjaveini ja vermutit (tootele märgitud alkoholi sisaldusega), mida oli 0,2 liitrit rohkem kui aasta tagasi. Samal ajal turistide kaasaostetud kogused aastaga ei muutunud.

Tabel 43

Viinamarjaveini ja vermuti* müük ja tarbimine

	2002	2003	2004	2005	2006	06/05, %
Eksport, mln liitrit	0,02	0,2	0,5	1,4	1,5	7,1
Import, mln liitrit	7,54	8,0	11,3	13,6	14,0	2,9
Müük siseturul, mln liitrit	7,52	7,9	10,8	12,2	12,5	2,4
Turistide kaasaostud, mln ltr	...	1,2	2,7	2,3	2,3	0,0
Tarbimine,** mln liitrit	7,52	6,6	8,1	9,9	10,2	3,0
Turistide kohapeal tarbimine, mln liitrit	...	...	...	...	0,1	...
Müük ja tarbimine el kohta, ls						
Müük siseturul el. kohta, liitrit	5,5	5,8	8,0	9,1	9,3	2,2
Turistide kaasaostud el.kohta, l	...	0,9	2,0	1,7	1,7	0,0
Tarbimine** el. kohta, ltr	5,5	4,9	6,0	7,4	7,6	2,7
Turistide kohapeal tarbimine elaniku kohta, l	...	...	...	...	0,07	...
Elanike arv, mln in.	1,361	1,356	1,351	1,346	1,344	

* tootele märgitud alkoholi sisaldusega

** v.a turistide kauplustest kaasaostud

Allikas: EKI

Vermut

EKI hinnangul oli vaadeldaval perioodil vermuti rahaline eksport 1,15 mln kroonini ja import ESA andmetel 19,8 mln krooni. Seega püsis kaubavahetuse saldo negatiivsena ning käivate vahe ulatus 18,7 mln kroonini.

Vermuti ekspordikogused olid 2,6% väiksemad 2005. aastaga võrreldes.

ESA andmetel vermuti impordikogused kasvasid 12% eelmise aastaga võrreldes. Suurimaks vermuti importriigiks oli endiselt Itaalia ning sealt osteti sisse 39% selle toote koguimpordist. Venemaalt imporditud vermuti kogused, suurenesid 66% 2005. aastaga võrreldes ning moodustasid 1/3 selle toote koguimpordist. Vermutit osteti sisse ka Hollandist ja Saksamaalt ning nende riikide osakaalud moodustasid vastavalt 11% ja 7%.

Tabel 44

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006/05 +/- %
Eksport	31.57	19.12	19.37	1,2	1,2	1,2	-0,9
Import	30,70	27.67	27.67	15,3	17,7	19,8	12,1

Allikas: ESA, EKI

Tabel 45

Vermuti põhieksporti ja -impordi kogused 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Eksport	39	61	60	-2,6
Import	497	640	717	12,1

Allikas: ESA, EKI

Tabel 46

Vermuti koguseline import riigiti 2006. aastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Itaalia	277	39
Venemaa	239	33
Holland	81	11
Saksamaa	48	7
Prantsusmaa	15	2
Teised	57	8
Kokku	717	100

Allikas: ESA

KOKKUVÕTE

Andmete analüüs näitas, et 2006. aastal suurenes Eestis peaaegu kõikide alkohoolsete jookide **toodangu maht**, erandiks olid puuvilja-marjaveinid. Viimaste osas on ESA andmed ja EKI hinnangud pidevalt erinevad ning EKI andmetel vähenes veinide tootmine vähem, kui seda ESA andmed näitavad. Erinevus on seletatav sellega, et ESA valimist on osa tootjaid väljas. Toodangu mahu kasvu põhjustasid elanike sissetulekute kasvust tingitud suurem siseturu nõudlus ning kangete alkohoolsete jookide puhul ka maksumärkide kasutuselevõtu tulemusel toimunud turu korrastumine, kus tõenäoliselt osa varem registreerimata toodangust nüüd legaliseerus.

Alkohoolsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli jätkuvalt negatiivne, kuid ekspordikäive suurenes aastaga ligi 15%, samas impordikäive vähenes 3%. Samal ajal tuleb väliskaubandusandmetesse suhtuda endiselt ettevaatlikkusega, kuna peale Eesti liitumist Euroopa Liiduga muutus statistika meetodika ning ESA andmetes esineb ebatäpsusi, kuna osa firmasid jätab andmed õigeks ajaks esitamata ning andmeid pidevalt korrigeeritakse (ka varasemate aastate andmeid).

Suurema osa alkohoolsete jookide ekspordimahud kasvasid 2005. aastaga võrreldes, langustrendil olid õlle, segatud piiritusjookide ja vermuti väljaveokogused. Ekspordikäive oli suurim kangete alkohoolsete jookide grupis, moodustades 65% kogu alkoholi rahalises ekspordis. Teisele positsioonile tõusid lahjad alkohoolsed joogid (14%) ja õlu langes kolmandale positsioonile (12%).

Impordis suurenesid kõikide alkohoolsete jookide sisseveokogused, erandiks olid lahjad kääritatud joogid, kaasaarvatud siider. Suurim impordikoguste kasv toimus kangete alkohoolsete jookide osas.

Kõikide populaarsemate kodumaiste alkohoolsete jookide Eesti keskmised **jaehinnad** tõusid 2006. aastal vähem kui oli üldine tarbijahinnaindeksi kasv ehk alla 2%. Samal ajal olid Tallinnas peaaegu kõikide kodumaiste alkohoolsete jookide jaehinnad madalamad kui Eestis keskmiselt, erandiks olid marjaveinid.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2006. aastal 3,95 mld kroonini ning seda oli 14,7% enam eelneva aastaga võrreldes. Sellise kasvu põhjuseks oli eelkõige suurem siseturu nõudlus.

Eesti elanikud tarbisid alkohoolseid jooke 2006. aastal 12 liitrit elaniku kohta absoluutalkoholis (sisaldab turistide kohapeal tarbimist, kuid v.a turistide kaasaostud), mida oli 9% rohkem kui 2005. aastal. Teistest jookidest kiiremini kasvas lahjade segatud piiritusjookide ja siidri tarbimine. Varasemast suurem oli ka viina, õlle ja viinamarjaveini tarbimine.